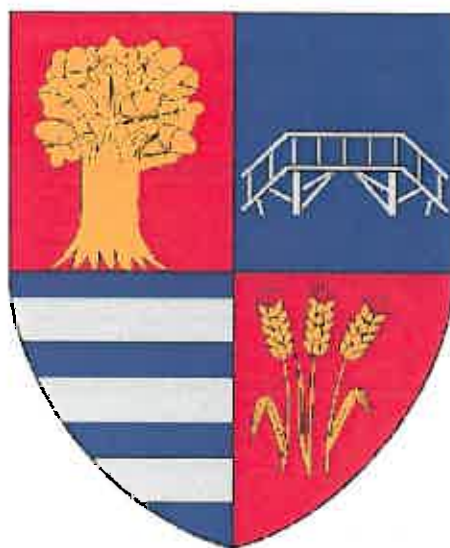

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Vásárosnamény Város Önkormányzata

2013 – 2018.

Felülvizsgálva: 2016. június

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	5
Célok.....	5
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	7
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	7
VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK	8
2. Stratégiai környezet bemutatása	9
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	11
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	30
Védelembe vett kiskorúak száma.....	32
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	60
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	62
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	66
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	69
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	70
1. A HEP IT részletei.....	71
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	71
A beavatkozások megvalósítói.....	73
Jövőképünk	73
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	74
3. Megvalósítás.....	85
A megvalósítás előkészítése.....	85
A megvalósítás folyamata	85
Monitoring és visszacsatolás.....	86
Nyilvánosság.....	86
Érvényesülés, módosítás	87
4. Elfogadás módja és dátuma	89

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Vásárosnamény Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

Vásárosnamény Város Önkormányzata összhangban a fenti jogszabályok előírásaival, áttekintette a HEP-et, és megállapította, hogy szükséges annak felülvizsgálata. A felülvizsgálat során kiegészítésre kerültek a mellékletek a frissebb adatokkal, illetve a HEP IT teljesülésének határideit is módosítani kellett. A felülvizsgálattal érintett, módosításra került részek minden részben külön kiemeltük, aláhúzással jelöltük. A Módosítások, kiegészítések az eredeti HEP aktuális fejezeteinek a végére kerültek.

A település bemutatása

Vásárosnaményt a „Bereg kapuja”-ként is nevezik. Magyarország észak-keleti részén, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Tisza, a Szamos és a Kraszna folyók találkozásánál fekszik. Nyíregyházától a 41 számú főúton közelíthető meg, de az 50 km-es távolság vasúton is megtehető. A sínpár állapota miatt azonban ez ma már nem olyan vonzó, hiszen csaknem két óráig tart az út a megyeszékhelyre, illetve vissza.

A mai város négy kisebb önálló településrészből (Vásárosnamény, Vitka, Gergelyi és Ugornya), valamint két tanyából szerveződött, ezek közül Gergelyit és Ugornyát 1939-ben egyesítették Gergelyugornya néven.

Vásárosnamény 1969-ben egyesült Vitkával (a Károlyi és Petőfi tanyákkal) és Gergelyugornyával, 1970-től nagyközség, 1979-ben városi rangot kapott.

Az életminőséget jelentős mértékben befolyásolja a település elhelyezkedése. Elsősorban az, hogy „tranzitvárosként” igen komoly az átmenő forgalom minden irányba. A vasúti pályaszakasz állapota miatt a személy- és teherforgalom egyaránt visszaesett az elmúlt évtizedekben, s jelentős pályarekonstrukciós munkálatok nélkül nem is várható lényeges javulás. Az autóbuzsós tömegközlekedés szerepe jelentős, de ezen kívül a közúti teherforgalom és a személyautók nagy száma a meghatározó.

Vásárosnamény és Nyíregyháza között a 41-es főúton szinte nincs olyan napszak, amikor ne lenne komoly forgalom. Ez a helyzet a főút folytatásában Beregsurány felé is.

A termelő üzemek leállása miatti légszennyezés egyre kevesebb terhelést okoz, de a közlekedés eredetű igen jelentős. Ezen kívül még a zaj- és fényszennyezést is fokozza.

A város földrajzi tagoltsága miatt a közigazgatási határon belül is komoly a napszakos ingázás. Iskola- és munkakezdekor a központba, délután pedig a hazafelé tartó forgalom jelentős.

A vidék lakóinak az életét jelentősen befolyásoló tényező a víz. A folyók okozta árvizek és a belvizes elöntések. A mezőgazdasági művelés alatt álló területek nagysága még mindig jelentős, bár sok helyen célszerű lenne az adottságoknak jobban megfelelő művelési ág váltás. Ezt szorgalmazza a Vásárhelyi Terv továbbfejlesztése is. Az árvízi biztonság növelését ma már nem a töltéskoronák magasításában, hanem a folyók természetességhez közeli lefolyásának a megteremtésében látják. Ehhez pedig a korábbi intenzív

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

mezőgazdasági gyakorlatot fel kell cserélni a környezethez közelebb álló extenzív termelésre. Ehhez viszont pénz és tudatformálás is szükséges. A tervezett árapasztó tározók kialakításával egyszerre keresnek megoldást az árvízi biztonságra és a vízhiány pótlására.

A település iparilag fejletlen, még kevés a szennyezett, túlhasznált terület. A város – de főleg a kistérség – mezőgazdasági jellegű, természet közeli állapotban megmaradt vidéknek minősül. Ez a tény igen sok hátránnyal, ugyanakkor előnnyel is jár, de a jövőbeli fejlesztési koncepciókat – mint alapadottság – mindenképpen alapvetően meghatározza.

Forrás: Google Map (2013.06.12.)

A rendszerváltás óta fokozatosan zárnak be a még talpon maradt üzemek, s olyan ütemben nem épülnek újak, amelyek vonzóvá tennék, egyúttal a létbiztonság érzetét keltenék a fiatalok körében. Folyamatos a lakosság szám csökkenése, melynek okai az elveszülések számában és az elvándorlásban keresendők.

Lakónépesség száma az év végén

	lakónépesség
2006 (fő)	9150 fő
2007 (fő)	8964 fő
Lakónépesség számának változása (%)	-2,5 %
2008 (fő)	8917 fő
Lakónépesség számának változása (%)	-0,5 %
2009 (fő)	8813 fő
Lakónépesség számának változása (%)	-1,2 %
2010 (fő)	8707 fő

Lakónépesség számának változása (%)	-1,2 %
2011 (fő)	8670 fő
Lakónépesség számának változása (%)	-0,4 %
2012 (fő)	8831 fő
Lakónépesség számának változása (%)	1,9 %
2013 (fő)	8673 fő
Lakónépesség számának változása (%)	-1,8 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Természetes vizekben való gazdagsága miatt Vásárosnamény „üdülőváros” is. Az idegenforgalom legfőbb iránya a Tisza-parton – elsősorban az árvédelmi töltésen belül – elhelyezkedő üdülőövezet, illetve a töltés által védett oldalon található „Atlantika-Vízvidámpark” (strand-fürdő). A belvárosi részen megépített Szilva Termál és Wellness Fürdő pedig a szezonális vízi élmények lehetőségét nyújtja. Az ideérkezőknek a fürdőzésen kívül fontos célponttá vált a város, a Beregi és a Szatmári Kistérség területe, települései és egyre inkább előtérbe kerülnek a határon túlra szervezett túralehetőségek. Élénkül a kerékpáros-, a lovas-, és a vadászturizmus. Így a turizmus a város – és a kistérség – fejlesztési irányait jelentősen meghatározó tényezőjévé vált. Fontos lenne az elvándorlás megállítása miatt a lakosság megélhetését biztosító termelő üzemek idevonozása, munkahelyek teremtése.

A város kiemelkedő látványossága a tájegység páratlan régészeti, néprajzi értékeit és történetét bemutató Beregi Múzeum. A turisták által is elismert gyűjteményének 2007-től a felújított Tomcsányi-kastély ad otthont. Az Eötvös kúriában az Iskolatörténeti kiállítás az oktatás történetébe enged betekintést. A belváros jellegzetes épülete a műemlék református templom, mely a középkori templom maradványaira épült.

A városnéző látogatónak a szatmár-beregi táj ételkülönlegességeit is érdemes megismernie, amire a város éttermei kellemes helyszínt biztosítanak. A nap végén a megfáradt utazó igényeinek megfelelő szálláshelyek várják a vendégeket, hiszen a város vendégfogadási kapacitása megyei viszonylatban kiemelkedő: háromcsillagos szállodák, panziók, kempingek, falusi - ös magánszállások, sőt Tisza-parti faházak is várják az ideérkezőket.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Vásárosnamény Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.v.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

A program felülvizsgálatát előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „3. A helyi esélyegyenlőségi program felülvizsgálata” fejezete írja elő.
- Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt (a továbbiakban: Szt.) 2015. január 1. napjával, illetve 2015. március 1. napjával módosította. Az Szt. módosításainak eredményeként a támogatások rendszere teljes mértékben átalakult. Az Szt. módosítás célja az volt, hogy megújítsa a rászorulóknak szociális ellátásának rendszerét, így az igazságosabb és átláthatóbb legyen, emellett pedig elejét vegye a visszaéléseknek. Az állam a továbbiakban is támogatja azokat, akik nem képesek munkavégzésre, vagy nem kapnak munkát (még a közfoglalkoztatás keretében sem). A jövőben azok kapnak majd támogatást, akik valóban rászorulnak. Ez összhangban van az Alaptörvény rendelkezéseivel is.
- Az állam által biztosított támogatási formákon túl a rászorulóknak szociális támogatással való ellátása a jövőben az önkormányzatok feladata. Ezt a Möt.v. 13. § (1) bekezdésének 8a. pontja is rögzíti. Az önkormányzatok szabadon dönthetnek a támogatások nagyságáról és formájáról. Az új támogatási rendszerben senki sem marad ellátás nélkül, ugyanis a megfelelő adóerő-képességgel nem rendelkező önkormányzatok központi költségvetési forráshoz jutnak. Az állami felelősségi körbe tartozó ellátások járási hatáskörbe, az önkormányzati ellátások képviselő-testületi hatáskörbe kerültek.
- A támogatásokkal kapcsolatos feladatok módosítását érintő rendelkezések:
- A módosítással az állami szabályozási hatáskörben nyújtott és az önkormányzatok

támogatásokkal kapcsolatos feladatai elválasztásra kerülnek. Az Szt. csak a kötelező ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza. E körbe tartozik a járási hivatalok által nyújtott időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, ápolási díj, alanyi és normatív közgyógyellátás, valamint az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. A módosítást megelőzően kötelező ellátások közül a rendszeres szociális segély, mint ellátási forma megszűnt, így az aktív korúak ellátására vonatkozó szabályozás egységessé vált.

- A kötelező ellátási formák közül kikerült a lakásfenntartási támogatás és az adósságkezelési szolgáltatás. Az óvodáztatási támogatás a kötelező óvodáztatás bevezetésével, 2015. szeptember 1-jétől megszűnik. A kötelező támogatások körén kívül további ellátások nyújtásáról és a jogosultsági feltételekről az önkormányzat szabadon dönthet. Az Szt. az önkormányzatok által biztosítandó támogatások tekintetében annyit ír elő, hogy az önkormányzat a helyi viszonyokhoz mérten, a krízishelyzetben lévő személyek számára, illetve a helyi szociális problémák kezelésére települési támogatást nyújt. A települési támogatás egyes típusait és jogosultsági feltételeit az önkormányzat rendeletében határozza meg. Ennek megfelelően a méltányossági közgyógyellátásra, a méltányossági ápolási díjra, lakásfenntartási támogatásra, az adósságkezelési szolgáltatásra, valamint az önkormányzati segélyre vonatkozó szabályozást az Szt. a továbbiakban nem tartalmazza.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK

- 15/2000. (VI. 12.) számú önkormányzati rendelete felsőfokú oktatásban tanulmányokat folytató fiatalok anyagi támogatásáról,
- 22/2000. (XI. 13.) számú önkormányzati gázberuházás költségeinek viseléséhez nyújtható helyi támogatásról,
- 26/1999. (X. 12.) számú önkormányzati rendelete a helyi közművelődési tevékenység támogatásáról,
- 14/2004. (IV. 06.) számú önkormányzati rendelete a lakáscélú helyi támogatásokról,
- 14/1999. (V. 27.) számú önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátások helyi szabályairól,
- 12/2007. (V. 23.) számú önkormányzati rendelete a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatás szabályairól,
- 16/2006. (VII. 06.) számú önkormányzati rendelete a gyermekek rendkívüli gyermekvédelmi támogatásáról,
- 21/2011. (VII. 29.) számú önkormányzati rendelete az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló önkormányzati rendelet megalkotására,
- 20/2011. (VII.08.) számú önkormányzati rendelete az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletéről és elidegenítéséről,

- 28/2012. (X.19.) számú önkormányzati rendelete a helyi önszerveződő közösségek pénzügyi támogatásának rendjéről

szóló önkormányzati rendeletei tartalmazzák a célcsoportokhoz kapcsolódóan szabályozást.

Hatályon kívül helyezett rendeletek:

Vásárosnamény Város Önkormányzata Képviselő-testületének

- 14/1999. (V. 27.) számú önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátások helyi szabályairól,

- 12/2007. (V. 23.) számú önkormányzati rendelete a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatás szabályairól,

- 21/2011. (VII. 29.) számú önkormányzati rendelete az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló önkormányzati rendelet megalkotására.

Újronnan hatályba lépett rendeletek:

Vásárosnamény Város Önkormányzata Képviselő-testületének

- **5/2014. (III. 14.) önkormányzati rendelete a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatás szabályairól,**

- **11/2014. (VI. 27.) önkormányzati rendelete az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról,**

- **3/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról.**

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A települési dokumentumok közül a következők foglalkoznak vagy érintik a HEP problémaköreit:

- Vásárosnamény Város Önkormányzatának Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciója és Cselekvési Terve,
- Vásárosnamény Város Önkormányzatának 2011-2016. évekre vonatkozó Környezetvédelmi Programja,
- Vásárosnamény Város Településrendezési Terve,
- Vásárosnamény Város Antiszegregációs Terve,
- és az aktuális Költségvetési Terv.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Vásárosnamény járási és kistérségi központ is. A Beregi Többcélú Önkormányzati Társulás (BEREGTÖT) székhelyeként 27 település problémáival is kell azonosulnia. A célcsoportok gondja szinte minden önkormányzatnál hasonlóak. Társulási szinten működik az orvosi ügyelet és a gyermekjóléti szolgálat. Mikrotársulás keretében történik az óvoda működtetése.

A Beregi Többcélú Kistérségi Önkormányzati Társulás Társulási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzés és Programja mind a 27 település esélyegyenlőségi törekvéseit tartalmazza.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését a TEIR – Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer -, valamint helyi adatgyűjtés szolgálta.

Az esélyegyenlőségi program készítésekor az országos adatbázisokban a 2012. évi adatok még nem voltak

elérhetőek, illetve a 2011. évi népszámlálás adatainak a teljes körű feldolgozása sem történt meg, így több adatot a 2001. évi alapján lehetett csak elérni. Az első felülvizsgálat alkalmával javítani szükséges ezeket. Az etnikai hovatartozást is tartalmazó kérdések kitöltésénél az adathiány egyik oka, hogy jogszabályi felhatalmazás hiányában nem áll módjában az önkormányzatnak adatokat gyűjteni és tárolni.

Az I. felülvizsgálat során az adatsorok kiegészítésre kerültek a 2013. és ahol volt rá lehetőség, a 2014. év adataival is. Ahol nem történt adatkiegészítés, ott maradt bázisévnek a 2013-ban elfogadott HEP aktuális adatsora.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén. Az elavult tudás, a nem megfelelő munkatapasztalat éppen így gát lehet az elhelyezkedésben.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Településünkre is jellemző az országos tendencia, hogy a korábban foglalkoztatottak tömegesen vonultak ki a munkaerőpiacról, ami a veszteséges ágazatok felszámolásának, a keleti piac összeomlásának, a termelés visszaesésének szükségszerű következménye volt. A munkanélküliség a 90-es években tartóssá vált.

2011-ben a regisztrált álláskeresők átlagos létszáma városunkban 934 fő volt. Számukat csökkentette a közfoglalkoztatás lehetősége. A nyilvántartott álláskeresők között 2011-ben éves átlagban 324 fő volt az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők száma, azaz 34,7%. Az álláskeresők között 409 nő és 524 férfi volt a nemenkénti bontásban az átlagos megoszlás.

A gazdasági gondok, nehézségek, a munkanélküliség következményeként a családok elszegényedése, az életszínvonal csökkenése folyamatos tendenciájú.

Városunkban a vállalkozások elterjedtsége, lakossághoz mért száma megyei viszonylatban átlagosnak nevezhető. 2010-ben a KSH nyilvántartása szerint a regisztrált vállalkozások száma 1659 volt. Ebből 839 a mezőgazdaságban, 130 az iparban, építőiparban, és 690 a szolgáltatások területén működött. (Ez a szám magában foglalja az egyéni, valamint a társas vállalkozásokat egyaránt.)

Városunkban csökkent - a foglalkoztatás szempontjából meghatározó - cégek száma, illetve az alkalmazottak létszáma. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma sem jelentős. A többnyire családi gazdaságok munkaerő igényét a közeli hozzátartozók ki tudják elégíteni. Csak a szezonális munkák idején van lehetősége a munkanélkülieknek hosszabb-rövidebb időre elhelyezkedni.

Sajnos jelenleg még városunk, térségünk, de még a megye sem tartozik a külföldi befektetők szemében az érdeklődésre kiemelten számot tartó térségek közé, ezért fontos feladat a tőkeimport ösztönzése a térségbe.

A munkájukat elvesztett, vagy eddig még foglalkoztatásban nem részesült emberek közül kerül ki az ún. mélyszegénységben élők többsége. A hátrányos helyzetűek aránya legmagasabb a roma etnikum körében. Sajnos, a szülők életkörülményei a gyermekek életminőségére is komoly hatással vannak.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma:

	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
				fő	%	fő	%	fő	%
2007	3281	2538	5819	409	12,4	550	21,6	959	16,4
2008	3296	3184	6480	440	13,3	517	16,2	957	14,8
2009	3865	2570	6435	401	10,4	505	19,6	906	14,1
2010	3212	3204	6416	419	13,0	531	16,6	950	14,8
2011	3186	3159	6345	367	11,5	445	14,1	812	12,8

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

2012	3199	3170	6369	390	12,2	412	13,0	802	12,6
2013	3185	3194	6379	347	10,9	501	15,7	848	13,3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint:

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	873	957	906	950	812	802	
	%							
20 éves és fiatalabb	fő	32	52	54	47	41	51	52
	%	3,7	5,4	6,0	4,9	5,0	6,4	6,1
21-25 év	fő	169	172	153	163	122	131	146
	%	19,4	18,0	16,9	17,2	15,0	16,3	17,2
26-30 év	fő	112	123	126	137	118	110	142
	%	12,8	12,9	13,9	14,4	14,5	13,7	16,7
31-35 év	fő	121	133	112	111	84	72	79
	%	13,9	13,9	12,4	11,7	10,3	9,0	9,3
36-40 év	fő	117	130	108	112	106	108	113
	%	13,4	13,6	11,9	11,8	13,1	13,5	13,3
41-45 év	fő	110	115	103	111	91	88	93
	%	12,6	12,0	11,4	11,7	11,2	11,0	11,0
46-50 év	fő	102	126	120	130	110	104	84
	%	11,9	13,2	13,2	13,7	13,5	13,0	9,9
51-55 év	fő	72	70	95	104	94	80	79
	%	8,3	7,3	10,5	10,9	11,6	10,0	9,3
56-60 év	fő	35	35	35	33	46	56	52
	%	4,0	3,7	3,9	3,5	5,7	7,0	6,1
61 év felett	fő	3	2	0	2	0	2	8
	%	0,3	0,2	0	0,2	0	0,3	0,9

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

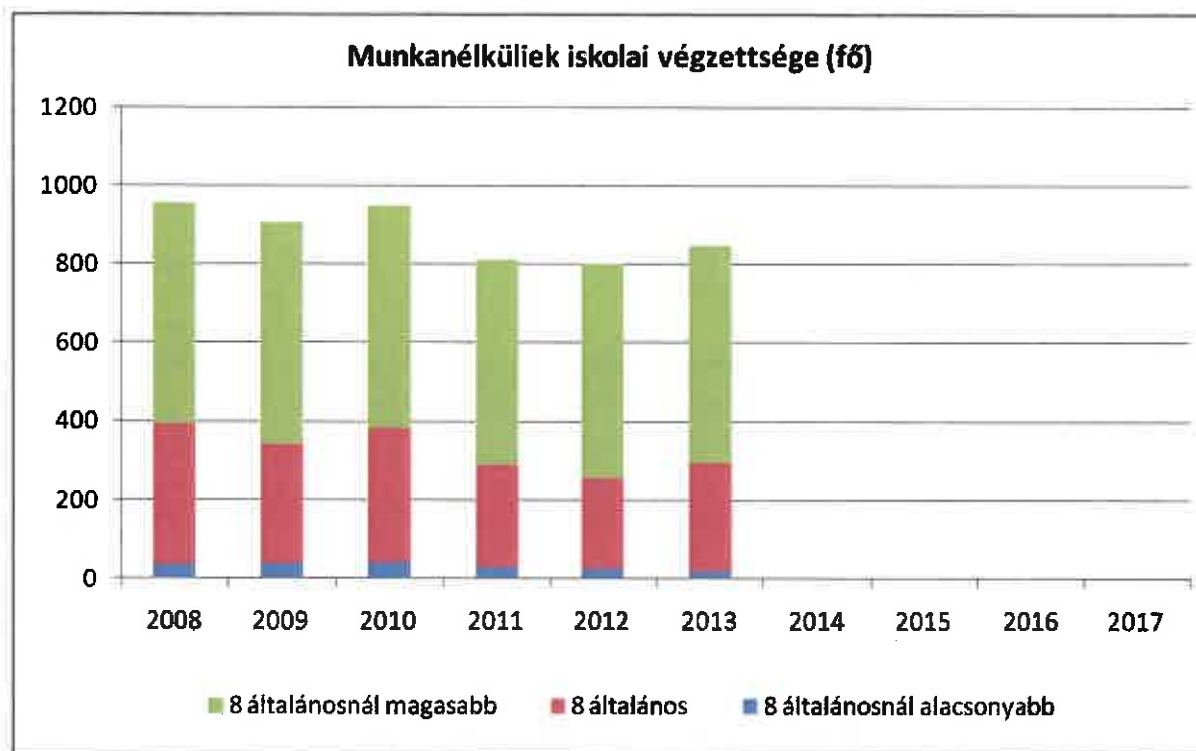
A nyilvántartott álláskeresők között a 25-50 év közöttiek aránya a legmagasabb. Ez több szempontból is hátrányos: a fiataloknak nincs lehetőségük munkatapasztalat megszerzésére, és családot sem tudnak felelősséggel alapítani. Az idősebb korosztály pedig, ha elveszíti az állását, nehezebben talál újra munkát, és lelkileg is megterheli őket.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség:

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	7340	3894	3446	6476	3324	3152	864	11,8	570	14,6	294	8,5
2011	7543	3957	3586	na	na	na	na	na	na	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás, Önkormányzati adatgyűjtés

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Városunkban viszonylag magas a munkanélküliek körében az alacsonyan iskolázottak aránya, különösen a nők körében. Többségükre jellemző a korai gyermekvállalás, így előfordul, hogy valaki valódi munkatapasztalatot majd csak a gyermekek szülése után a közfoglalkoztatás keretében szerezhethet.

c) közfoglalkoztatás

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

	Közfoglalkoztatásban résztvevők személyek száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakosságához képest
2010	na	na	na	na
2009	na	na	na	na
2010	256	na	na	na
2011	465	na	na	na
2012	431	na	na	na
2013	626	na	na	na
2014	786	na	na	na

Forrás: Önkormányzat adatai

A közfoglalkoztatás jelentős szerepet játszik az erős munkanélküliséggel sújtott beregi térségben is. Sokak számára ez az egyetlen lehetőség a munkához jutásra. Sajnos, ez nem oldja meg a tervezhetőség problémáját! Néhány hónapig tartó közmunkára nem lehet teljes életeket alapozni. Önkormányzatunk részt vesz a Startmunka programban, s minden lehetőségre pályázatot nyújtunk be annak érdekében, hogy minél több ember részére tudjunk munkát biztosítani.

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – vállalkozások

	regisztrált vállalkozások száma a településen	Kis-kereskedelmi üzletek száma	vendég-látóhelyek száma	állami szektorban foglalkoztattak száma	kivetett iparűzési adó (ft)	befizetett iparűzési adó (ft)	működő foglalkoztatási programok száma helyben	foglalkoztatási programokban részt vevők száma
2008	na	na	na	na	na	na	na	na
2009	na	na	na	na	na	na	na	na
2010	na	na	na	na	na	na	na	na
2011	na	na	na	na	na	na	na	na
2012	na	na	na	na	na	na	na	na
2013	na	na	na	na	na	na	na	na

Forrás: TEIR, T-Star, önkormányzat adatai

A fenti táblázatból látszik, hogy az önkormányzat nem rendelkezik olyan adatbázissal a területet érintően, amiből értékelhető következtetéseket lehetne levonni. A foglalkoztatók a munkaügyi központon keresztül elégíthetik ki az igényeiket, s a munkavállalók is ott juthatnak információkhoz.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munkanapokon	átlagos utazási idő autóbuszal	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelíthetőség	átlagos utazási idő kerékpáron
Legközelebbi centrum	0	0	0	0	0	0	0
Megyeszékhely	50 perc	13	1 óra 15 perc	18	1 óra 50 perc	na.	9 óra 54 perc
Főváros	2 óra 46 perc	2	6 óra 30 perc	31	5 óra 20 perc	na.	34 óra 55 perc

Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

Az autóbuszal történő közlekedés lehetőséget teremt a megyeszékhelyre való eljutásban, de távolabbi ingázást nem tesz lehetővé. A vonat a pálya korszerűtlensége miatt olyan lassan közlekedik, hogy valójában nem jelent alternatívát az esetleg szóba jöhető álláslehetőségek eléréséhez. Ha pedig a munkáltató nem fizet útiköltség hozzájárulást, még kevesebb az esély egy-egy állás elnyerésére.

Az M3-as autópálya átadása lerövidítette az utazási időt, s megkönnyíti az ország távolabbi helyeire is az eljutást.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Korábban működött az EQUAL – második esély program településünkön, de befejeződése után valós társadalmi hatása nem volt érzékelhető.

Nagyon sokan próbálják meg úgy elkerülni a munkanélküliséget, hogy amíg csak lehet, iskolába járnak, szakmákat szereznek, de ezáltal sem kapnak a legtöbben igazi esélyt a közelben történő, hatékony munkavégzésre.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Nincsenek megbízható, naprakész nyilvántartások és információk ebben a kérdéskörben.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Nincs nyilvántartás, de a lehetőségekhez mérten közfoglalkoztatottakkal igyekszik az önkormányzat a feladatokat ellátni, s ebben mindenkinek egyenlő esélyű hozzáférést biztosít.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nincs róla tapasztalat és nyilvántartás. Nem érkezett hivatalos panasz az önkormányzathoz az elmúlt években.

Általános tapasztalat, amelyet számszerű adatokkal nem minden esetben tudunk alátámasztani, hogy foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek.

A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény előírásait a Képviselő-testület a helyi rendeleteiben alkalmazza.

Az aktívkorúak ellátásának körében megállapított rendelkezésre állási támogatást (RÁT) felváltotta a bérpótló juttatás (BPJ), amelynek feltételei több helyen is átalakultak. Alapvető módosítás, hogy a BPJ-re való jogosultságot évente felül kell vizsgálni, míg a RÁT-ot csak kétfévente kellett. A két felülvizsgálat között eltelt időben minden támogatottnak legalább 30 nap munkaviszonyt kell létesítenie, olyan módon, hogy az igazolható legyen a felülvizsgálatkor. Erre több lehetősége van: Nyílt munkaerőpiacon folytat keresőtevékenységet, egyszerűsített foglalkoztatottként létesít munkaviszonyt, háztartási munkát folytat, munkaerő-piaci programban vesz részt, közérdekű önkéntes tevékenységet folytat, vagy közfoglalkoztatásban vesz részt.

Rendszeres szociális segélyre lehet jogosult, aki egészségkárosodott, vagy aki az 55. életévét betöltötte, vagy aki az önkormányzat rendeletében meghatározott, feltételeknek megfelel, (pl mentális állapota miatt mentesítést kap), vagy 14 év alatti gyermeket nevel és a településen nincs biztosítva a gyermek napközbeni ellátása. A rendszeres szociális segély az öregségi nyugdíjminimum 90%-nak megfelelő ellátási forma, a BPJ csak 80%-nak. Javasolt a bevezetése, mert bár ezzel a mentálisan leépült (amennyiben ez megfelelően igazolható) embereket zárja ki a közmunkaprogram lehetőségéből a rendelet, de meghagyja a jövedelmüket. Az aktívkorúak ellátásában részülőknek továbbra is előírás a munkaügyi központokkal való együttműködés, míg az egészségkárosodott személyek kivételével a rendszeres szociális segélyre jogosultak az arra kijelölt szervvel, a Prevenciók Központtal kötelesek együttműködni. A megállapodás elsődleges célja olyan szolgáltatások biztosítása, amely a munkaerőpiacra történő visszahelyezést segíti. A beilleszkedést elősegítő program a munkanélküliség káros hatásait segített enyhíteni. Az anyagi helyzet

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

romlásának következményeként a munkanélküli emberek kapcsolatai beszűkültek, megváltozott énképük és életvitelükben is izolálódtak. Az anyagi nehézségek konfliktusokat idéznek elő a munkanélküliek családjában.

Az önkormányzat rendeletében a támogatási jogosultság egyéb feltételeként írja elő, hogy a kérelem benyújtója, illetve az ellátás jogosultja a lakókönyvezete rendezettségének biztosítására vonatkozó, a rendeletében megállapított feltételeket teljesítse.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

	Nyilvántartott álláskeresők száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2007. 1. negyedév	898	54	6,0
2007. 2. negyedév	829	34	4,1
2007. 3. negyedév	901	49	5,4
2007. 4. negyedév	875	67	7,7
2007. átlag	876	51	5,8
2008. 1. negyedév	984	74	7,5
2008. 2. negyedév	908	29	3,2
2008. 3. negyedév	859	63	7,3
2008. 4. negyedév	912	43	4,7
2008. átlag	916	52	5,7
2009. 1. negyedév	1028	48	4,7
2009. 2. negyedév	830	30	3,6
2009. 3. negyedév	871	89	10,2
2009. 4. negyedév	844	103	12,2
2009. átlag	893	67	7,5
2010. 1. negyedév	935	90	9,6
2010. 2. negyedév	821	30	3,7
2010. 3. negyedév	832	66	7,9
2010. 4. negyedév	879	106	12,1
2010. átlag	867	73	8,4
2011. 1. negyedév	1100	83	7,6
2011. 2. negyedév	918	48	5,2
2011. 3. negyedév	810	48	5,9
2011. 4. negyedév	738	5	0,7
2011. átlag	891	46	5,2
2012. 1. negyedév	1161	4	0,3
2012. 2. negyedév	747	2	0,3
2012. 3. negyedév	782	1	0,1
2012. 4. negyedév	754	1	0,1
2012. átlag	861	2	0,2
2013. 1. negyedév	1280	1	0,1
2013. 2. negyedév	858	2	0,2
2013. 3. negyedév	846	2	0,2
2013. 4. negyedév	798	5	0,6
2013. átlag	946	2,5	0,3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma

	nyilvántartott álláskeresők száma		álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő		fő	%
2007	959		359	37,4
2008	957		297	31,0

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

2009	906	441	48,7
2010	950	362	38,1
2011	812	594	73,2
2012	802	252	31,4
2013	848	251	29,6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akikről helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2007	344	5,9	na	na	na	na
2008	394	6,1	na	na	na	na
2009	274	4,3	na	na	na	na
2010	304	4,7	na	na	na	na
2011	250	3,9	na	na	na	na
2012	293	4,6	na	na	na	na
2013	376	4,9	na	na	na	na

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Helyi adatgyűjtés

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

3.4.1. számú táblázat - Lakás-állomány

db	összes lakásállomány		bérlakás állomány		szociális lakásállomány		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2007	3316	na	na	na	na	na	na	na
2008	3319	na	70	na	na	na	na	na
2009	3332	na	68	na	na	na	na	na
2010	3335	na	68	na	na	na	na	na
2011	3337	na	70	na	na	na	na	na
2012	3355	na	70	na	na	na	na	na
2013	3357	na	68	na	na	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Önkormányzatunk 2012-ben 36 db bérlakással rendelkezett, melyből 10 db elégtelen lakhatási körülményeket biztosító ingatlan.

b) szociális lakhatás

A szociális bérlakások száma 2012-ben 32 db volt, mindegyik megfelelő komfortfokozatú. Komfortnélküli, szükséglakások nincsenek, ez annak köszönhető, hogy e lakások fokozatosan kerültek kivonásra a lakásgazdálkodásból.

Az önkormányzati lakáshoz jutás részben pályázati formában történik. Vásárosnamény Város Önkormányzata képviselő-testületének 20/2011. (VII.08.) számú önkormányzati rendelete az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szabályozza a bérbeadást. A vagyongazdálkodó ügyintéző készíti elő a Pénzügyi Bizottság részére a pályázati kiírásokat, utána pedig a döntések legobjektívebb elbírálását.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az önkormányzat területén lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nem található.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Településünkön az elégtelen lakhatási körülményekről nincs hivatalos nyilvántartás, de tudomásunk van olyan családokról, akiknek a lakhatási körülményeik nem megfelelőek, sokan élnek egy közös ingatlanon, de nem tudunk szociális bérlakást nyújtani számukra. Néhány családnál még a napi minimális higiénia biztosítása sem mindig megoldott.

A hajléktalanság problémája sok szempontból - jogi, munkaerő-piaci, lakásügyi, pszichiátriai - értelmezhető. A hajléktalanok közül sokaknak még alkalmazkodási, összeférhetlenségi problémáik is vannak, és nem utolsó sorban valamilyen szenvedélybetegségük is vélelmezhető. A hajléktalan szálló és télen a melegedő kihasználtsága évek óta 100% -os.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők

	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2007	305	0
2008	269	0
2009	260	0
2010	258	0
2011	368	0
2012	386	0
2013	378	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A helyi lakosok rászorultságtól függően lakásfenntartási támogatást igényelhetnek. Adósságcsökkentő támogatásról nem alkotott rendelet az önkormányzat.

f) eladósodottság

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Lakhatást segítő támogatás a normatív lakásfenntartási támogatás. A szociális törvény rendelkezik az adósságkezelési szolgáltatásról, amely akkor nyújt segítséget, ha már

összegyűlt egy nagyobb összegű díjhátralék. A hátralékkal rendelkező családok esetében a Prevenációs Központ nyújt segítséget a hátralék rendezéséhez. Tapasztalat hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Külterületen és nem lakóövezetben nem jellemző a lakás, kivétel a Károlyi-tanya, ahol még lakott ingatlanok találhatóak.

A település egész területén egyforma a közműszolgáltatásokhoz való hozzáférés. A Vécsey utca nem rendelkezik egyedül szennyvízcsatorna-hálózattal, ennek a kiépítése évek óta tervezett, csak a megfelelő forrás hiánya hátráltatja a beruházás megvalósítását. A gergelyiugornyai városrészt kivéve a vasúti közlekedés is elérhető mindenki számára, noha elég hosszú a menetidő a távolsághoz képest. Az autóbusszos tömegközlekedés mindenki számára hozzáférhető. Az internethez való hozzáférés is megoldott.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

3.5.1. számú táblázat - Telepek, szegregátumok helyzete

Telepek, szegregátumok száma a településen:	2	
Telepi lakások száma a településen:	2008	na
	2009	na
	2010	na
	2011	na
	2012	na
	2013	na
A telep/ek, szegregátum/ok elhelyezkedése a település területéhez viszonyítva	1.	2,9%
	2.	3,6%
A telep/ek megközelíthetősége:	jó	
A telepek közelében lévő egészségtelen üzemek, létesítmények (kérjük, sorolja fel, van-e a közelben - és ha igen milyen távolságra - szeméttelep, feldolgozó üzem stb.)	0	
Forrás: helyi adatgyűjtés, KSH 2011-es népszámlálási adatok alapján		

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

3.5.3. számú táblázat - A telepeken, szegregátumokban élők

		összes fő	férfi	nő
--	--	-----------	-------	----

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

a telepen/szegregátumokban élők száma és változása	2008	na	na	na
	2009	na	na	na
	2010	na	na	na
	2011	na	na	na
	2012	na	na	na
	2013	na	na	na
0-6-éves	na	na	na	na
7-14 éves	na	na	na	na
15-30 éves	na	na	na	na
31-45 éves	na	na	na	na
46-64 éves	na	na	na	na
65 < éves	na	na	na	na
az aktív korúak (15-64 év) közül foglalkoztatott	na	na	na	na
munkanélküli	na	na	na	na
Inaktív	na	na	na	na
eltartott	na	na	na	na
segélyezettek száma	na	na	na	na
hátrányos helyzetű gyermek száma	na	na	na	na
halmozottan hátrányos helyzetű gyermek száma	na	na	na	na
Forrás: Önkormányzati adatok				

Pontosabb adatokkal majd a 2011. évi népszámlálás adatainak feldolgozása után lesz lehetőségünk dolgozni, ezt a HEP felülvizsgálatakor majd meg is kell tenni.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

**Vásárosnamény
szegregátumok
lehatárolása**

Mutató megnevezése	Vásárosnamény összesen	Szegregátum_1. (Eötvös u. - Kraszna folyó - településhatár - Széchenyi út - Váci M. út - Sport u. - Heltai G.u. - Kraszna u.)	Szegregátum_2. (Gulácsi út - Juhász Gy. út - Darvas út - Juhász Gy. út - Iskola út - Kriza J. út - Viola út - Juhász Gy. út - településhatár)
Lakónépesség száma	9 075	631	151
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	26,0	73,9	55,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	53,8	75,5	73,1

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	20,2	62,4	50,5
---	------	------	------

Forrás: 2001. évi népszámlálás

„Szegregátumként az az egybefüggő terület került megjelölésre, ahol a népesség (az intézetekben lakó népesség nélkül) meghaladja az 50 főt és a kijelölt terület egészére a szegregációs mutató 50 %-nál magasabb értéket mutat. A KSH 2001 évi adatai értelmében a KSH 2 szegregátumot határozott meg a város tekintetében.

A fenti, KSH által készített kartogramok jelzik, hogy mely területek tesznek eleget a szegregátum kritériumainak (vagyis ahol a szegregációs mutató 50%, illetve a fölötti értéket vesz fel). A térkép azt is mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 40 % feletti, tehát még nem éri el a szegregációs mutató küszöbértékét, de erősen leromlott területnek számít.

(Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0-39% = türkizkék, 40-49%=fekete, 50-100%=pink)

A kartogram olyan területeket is megjelöl, melyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak (szegregátum jellegű területek).

A szegregátumok lehatárolása elsősorban a KSH 2001. évi népszámlálási adatai alapján történik.

Emellett vizsgálatra került a segélyezési adatok megoszlása, az önkormányzati bérlakások magasabb koncentrációja egy adott területen, az alacsony infrastrukturális ellátottsággal (közművek, pormentes út, járda hiánya) rendelkező területek és a külterületen, nem lakóövezetben elhelyezkedő lakott területek.

A térképről látszik, hogy a szegregátumok a lakóterületbe ágyazott szegregált telepszerű környezetben helyezkednek el. Ez azonban a közelmúltban részben megváltozott. Az ott élők alapvetően helyben maradtak, a 2001. évi árvízi helyreállítást követően azonban ingatlanjaik felújításra, újrabeépítésre kerültek, így az antiszegregációs terv egyik fontos elemévé a visszacsúszás megakadályozására kell törekedni.

Valamint, hogy a KSH által megadott 2001 évi adatokra támaszkodó szegregátum kijelölés több ponton elavult. A városban klasszikus értelemben vett tömb rehabilitációra nincs, szükség. Klasszikus értelemben vett „Cigánytelepek”, vagy magas bűnözéssel sújtott területi egységek nincsenek.

Vásárosnamény problematikája sokkal inkább a személyi kiábrándultságból, elvándorlásból,

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

valamint az országos átlaghoz képest alacsony jövedelmi viszonyokból táplálkozik. Települési infrastruktúra szempontjából elmondható, hogy általánosságban véve a lakosság teljesen ellátott, vagy folyamatban a kiépítés.”

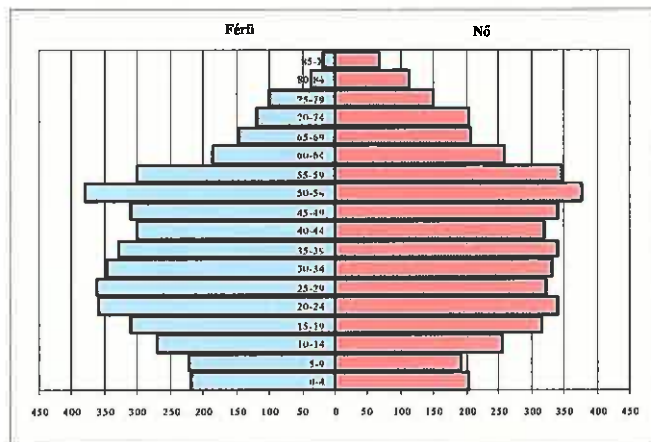
forrás: Vásárosnamény Város Antiszegregációs Terve

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

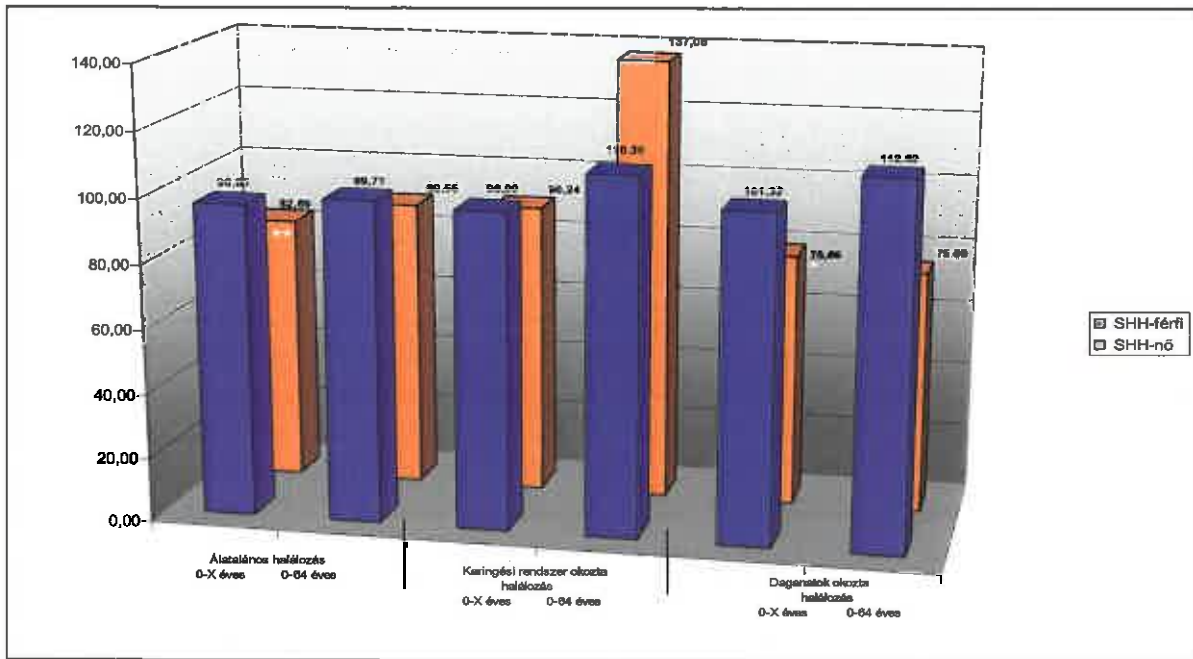
Településünkön öt felnőtt háziorvosi, két gyermekorvosi és három fogorvosi körzet található. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Vásárosnaményi Fióktelepe az Ady Endre út 5. szám alatt fogadja a járó- és fekvőbetegellátás igénybe vevőit.

Vásárosnamény népességének korösszetétele 2009. 01.01.

forrás: Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv 2012. évi beszámolója (NSZSZ)

Az általános halálozás (BNO-10: A00-Z99), a keringési rendszer betegségei (BNO-10: I00-I99), a daganatos betegségek (BNO-10: C00-D48) okozta standardizált halálozások alakulása a 0-X és 0-64 éves korcsoportban férfiak és nők esetében, Vásárosnamény településen (2000-2008)

forrás: Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv 2012. évi beszámolója

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

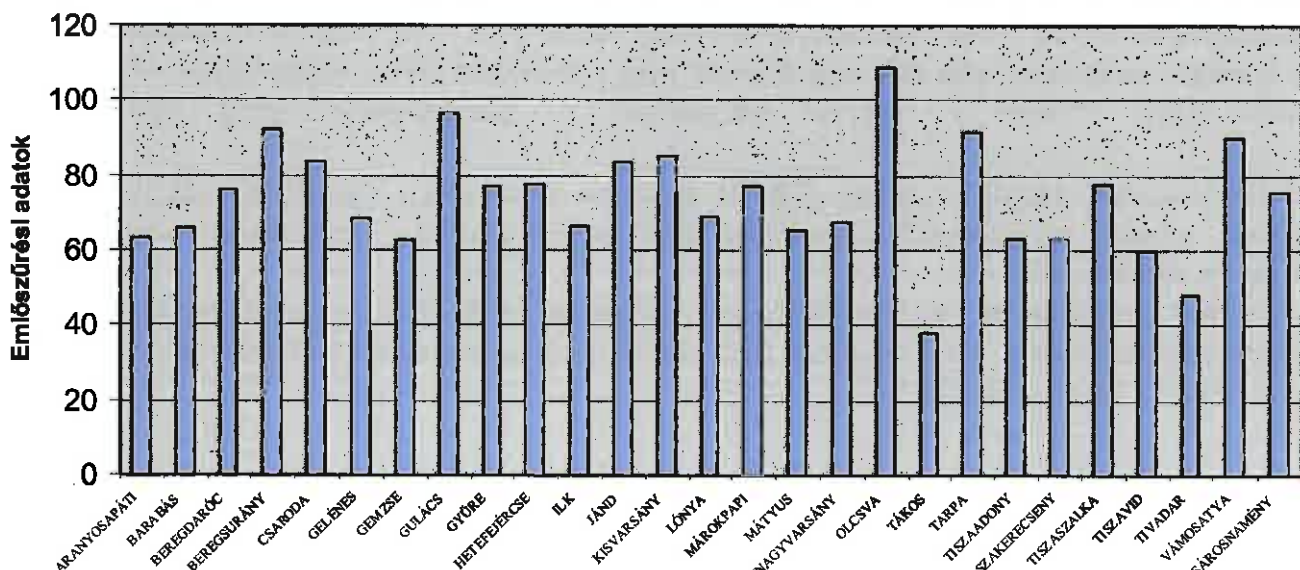
A szűrés az egyetlen módszer, amely a daganatos betegségek korai diagnózisát lehetővé teszi. A szűrés a veszélyeztetett életkorban lévő, tünetmentes személyek időről-időre elvégzett vizsgálatát jelenti egy arra alkalmas módszerrel. A személyes meghíváson és követésen alapuló rákszűrési programok végrehajtása nemzetközi szakmai szervezetek ajánlásainak, irányelveinek figyelembe vételével történik.

Bizonyítottan hatásos szűrővizsgálati eljárások az emlőrák, a méhnyakrák és a vastagbélrák okozta halálozás mérséklésére állnak rendelkezésre.

- Emlőszűrés

Magyarországon az emlőrák okozta halálozás nőknél a daganatos megbetegedések között a tüdőrák után a második helyen áll. Évente több, mint 7.000 új megbetegedést regisztrálnak, többségüket előrehaladott klinikai stádiumban ismerik fel, és mintegy 2.400 nő életét követeli az emlőrák. A mellrák miatti halálosetek 30%-a megelőzhető, ha a szűrővizsgálaton a behívottak (kockázati csoportba tartozók) legalább 70%-a megjelenik.

Az emlőszűrésen való megjelenési arány településenként való alakulása a Vásárosnaményi Kistérségben a IV. szűrési ciklusban

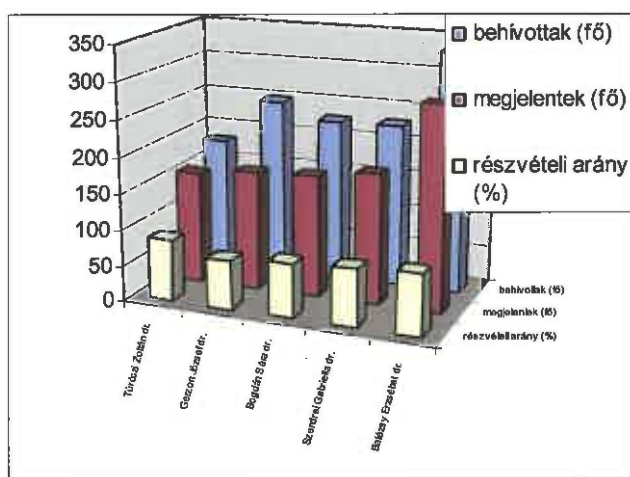
forrás: Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv 2012. évi beszámolója (NSZSZ)

Kistérségünkben az emlőszűréseket a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház 4700 Mátészalka, Kórház u. 2-4. száma alatti Emlődiagnosztikai Központja végzi.

A IV. szűrési ciklus megjelenési adatait az előző ábrában foglaltam össze.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a IV. szűrési ciklusban részvételi aránya 64,15%, mely meghaladja a közel 50%-os (48%) országos átlagot, de a kívánt 70%-os megjelenési aránytól elmarad. Kedvezőbbek viszont a kistérségi (74,11%) és a Vásárosnaményi (75,46%) eredmények.

Az emlőszűrésen való megjelenési arány háziorvosi körzetenkénti alakulása a Vásárosnaményban a IV. szűrési ciklusban

A legtöbb háziorvosi körzetében a szűrés hatékonyságához elvárt 70% fölött volt.

- Méhnyak-szűrés

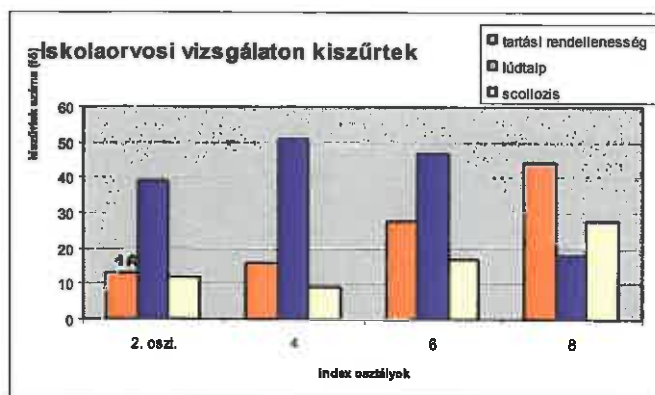
A méhnyakrák a nők daganatos halálozásában előkelő helyen áll. Hazánkban a betegség előfordulása, gyakorisága és mortalitása jóval magasabb, mint az európai átlag. Magyarországon évente kb. 500 nő hal meg méhnyak rák miatt. A veszélyeztetettek elsősorban a 30-45 éves nők. A megbetegedés másik csúcsa 60 év körül van. A szervezett lakossági méhnyakrák szűrővizsgálattal (25-65 év közötti nők 3 évenkénti szűrése) a betegség okozta halálozás jelentősen csökkenthető lenne. A halálozás csökkentését jelentő, elvárt 70%-os megjelenési aránnyal szemben a megyében 2011. évben a szűrésre hívott nők mindössze 4,69%-a jelent meg, mely még így is meghaladja az országos szintet (1,5%). A tényleges átszűrtség ennél bizonyosan magasabb, mert a magánorvosoknak a méhnyakszűrő tevékenység tekintetében nincs jelentési kötelezettsége, tehát a magán szektorban szűrt nők nem jelennek meg a szervezett szűrés adatai között. A nők jelentős része viszont e szűrés tekintetében a magánszektort veszi igénybe.

- Az iskoláskorúak megelőző jellegű ellátását az iskola-egészségügyi szolgálatok végzik. Az egészségi állapot vizsgálatokról adatszolgáltatási kötelezettségük meghatározott (index) évfolyamok esetében van.

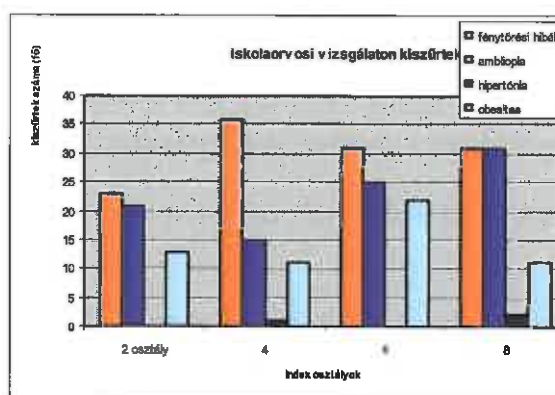
A 2010/2011. tanévben az iskola-egészségügyi szolgálatok által általános iskolások körében elvégzett szűrővizsgálatok eredményeként talált elváltozások előfordulását próbáltuk grafikusán megjeleníteni az index osztályokban.

1. ábra

2. ábra

forrás: Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv 2012. évi beszámolója

Az elvégzett iskolaorvosi vizsgálatok alapján megállapítható, hogy sok a hanyag tartású, illetve egyéb tartáshibájú gyermek. Ennek legfőbb oka a mozgásszegény életmód, a gyerekek sajnos nagyon sok időt töltenek a tv-, illetve a számítógép előtt.

Serdülőkorban a gyors, hirtelen növekedést az izomzat nem tudja követni, ami miatt hanyag tartás, lapos, vagy túl domború hát, vagy gerincferdülés alakulhat ki, mely során oldalirányú görbületek alakulnak ki a gerincen. Tartáshibák fejlődhetnek ki a gerincet érő egyenetlen terhelés következtében is.

A lúdtalp a láb boltozatos szerkezetének megváltozása, romlik a láb statikája. Kialakulása a járás indulásakor, óvodáskorban az iskoláskor kezdetére vagy a pubertáskori gyors növekedési periódusra tehető.

Mindhárom rendellenesség esetében magas a vizsgálatok során kiszűrtek aránya. Az arányokat az 1. ábra mutatja. A felsőbb osztályokban nő a tartási rendellenességgel illetve scoliozissal kiszűrtek aránya, és csökken a lúdtalp előfordulása.

A köztudatban talán legismertebb fénytörési hiba az úgynevezett rövidlátás. Míg az amblyopia elsősorban kora gyermekkorban előforduló állapot, amit „lusta szem”-nek is szoktak nevezni, amiben az egyik szem elveszti az éleslátás funkcióját.

Mindkét elváltozás jelentős számban fordult elő a megvizsgáltak között. A fénytörési hibák aránya csökkent, a tompalátásé nőtt felsőbb évfolyamokban (2. ábra).

Az elhízás az obesitas népbetegség, ez az iskolások esetében érvényes. A megvizsgált osztályok mindegyikében 10% fölötti az elhízott gyermekek aránya.

- A népegészségügyi szakigazgatási szerv folyamatosan monitorozza az életkorhoz kötött kötelező védőoltások teljesítését. Az életkorhoz kötött kötelező folyamatos és kampányoltások tekintetében az átoltottság valamennyi oltásnemben kiváló a kistérség valamennyi településén. A folyamatos oltási rendben végzett oltások esetén 100%, kampány oltások esetén 99,5% volt 2011-ben. Ez a magas átoltottsági arány biztosítja a jelentősebb gyermekkori fertőzések „eltűnését”, mint torokgyík, kanyaró, rózsahimlő, mumpsz, gyermekbénulás, valamint a Haemophilus Influenzae-B okozta megbetegedések.

- 2011. év őszén Vásárosnaményban az óvodások és az általános iskolás tanulók körében intézetünk önkéntes Hepatitis A elleni kampányoltást szervezett, közel 700 gyermek részesült védőoltásban.

A tuberkulózis korai felismerése járványügyi érdek, melynek eszköze a tüdőszűrés. A kötelező tüdőszűrés elrendelésére akkor kerül sor, ha 100 000 főre számítva 25 új tbc-s beteget kell az adott terület tüdőgondozójának adott évben regisztrálnia. A 2010. és 2011. évben az egész megye területén el kellett rendelni a tüdőszűrést a 30 éves és ennél idősebb lakosok körében. A tüdőgondozó ellátási területe (39.794 fő) kiterjed a kistérségen túl Nyírmadára és Pusztadobosra is, így az incidenciát (új megbetegedések száma 100.000 lakosra viszonyítva) a gondozó ellátási

területére tudtam kiszámolni, tekintettel arra, hogy a tbc-s betegeket azonosításra alkalmatlan módon (csak esetszám) jelenti intézetünknek havonta a tüdőgondozó.

A 2011-es adatok alapján a megbetegedési arány 27,6‰ volt, de jelenleg még nem ismert a megyei adat, így nem tudható még, hogy egész megyére kiterjedően, vagy csak egy-egy tüdőgondozó ellátási területére válik szükségessé a tüdőszűrés.

forrás: Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv 2012. évi beszámolója

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Vásárosnaményi Nevelési Tanácsadó biztosítja az oktatási intézményekhez kapcsolódó fejlesztő pedagógiai és pszichológiai tevékenységet, gyógytornát, illetve az általános iskola gyógypedagógusai. A szervi rehabilitáció a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház tevékenységi körében vásárosnaményi vagy fehérgyarmati fióktelepein vehetők igénybe.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A VITKA Nonprofit Kft üzemeltetésébe átkerült tankonyhákban dietetikus szakember segítségével történik az oktatási intézmények diákjainak az ételmezése az életkori sajátosságok figyelembe vételével.

2013. júliusától a konyhák üzemeltetését az Önkormányzat vette át a VITKA Kft-től.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. A sportoláshoz, a sportprogramokhoz való hozzáférés a helyi lehetőségek tekintetében település minden lakója számára elérhető.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokban a Humán Szolgáltató Központ, egyházi és civil szervezetek biztosítják az állampolgárok számára az egyenlő esélyű hozzáférést. A városrészekben a preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, fogyatékosok nappali klubja, nappali melegedő, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, és az idősek elhelyezését nyújtó intézmény. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik. Ennek során a Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak jelentős szerepe van.

Elmondható, hogy az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés mindenki számára elérhető. E tekintetben hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelmények megsértése a szolgáltatások nyújtásakor senkit nem érhet. A szakemberek folyamatosan felhívják az érintettek figyelmét arra a lehetőségre, hogy vegyék igénybe legalább a szociális étkeztetést, mert csak így jutnak rendszeres meleg ételhez.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Az önkormányzat az anyagi lehetőségeihez mérten igyekszik segíteni a rászorultakon. A települési szilárd hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatás szabályairól szóló 12/2007. (V. 23.) számú önkormányzati rendelet biztosít kedvezményt a 65 év feletti, egyszemélyes háztartásban élők számára a díj megfizetéséhez. A segélyszervezetek természetbeni adományait rászorultsági alapon kapják a jogosultak.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Vásárosnamény Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. § 1. pont és az 53 § (1) bekezdés felhatalmazása alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) és d) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva az önkormányzat szervezeti és működési szabályzatában foglaltaknak megfelelően az önkormányzati feladat- és hatáskörök a képviselő-testületet illetik meg. A képviselő-testületet a polgármester képviseli. Az önkormányzati feladatokat a képviselő-testület és szervei: a polgármester, a képviselő-testület bizottságai, a közös önkormányzati hivatal látja el. A képviselő-testület tagjainak száma 9 fő. A Képviselő-testület éves munkaterv szerint ülésezik. A képviselő-testület az ülés napirendjére tekintettel nyilvános-, zárt, rendkívüli és ünnepi ülést tart. Évente egy alkalommal minden településrészen nyilvános ülés keretében közmeghallgatást tart. A nyilvános ülésre, a napirend érintettjei, a civilszervezetek meghívást kapnak. A település lakossága a városi televízióban és az internetes honlapon elhelyezett meghívóból értesül az ülés időpontjáról, napirendjéről. A testületi ülésekről, valamint a várost érintő fontosabb eseményekről készült filmfelvételeket a városi televízió többször levetíti. A közérdekű hírekről a városi újság is tájékoztatja az érdeklődőket.

Igény szerint a civil szervezetek rendszeres üléseinek, próbáinak a településrészekeken található művelődési központok adnak otthont, ahol rendezvényeiket is megszervezhetik.

Azok, akiknek otthonában nincs internet hozzáférés szintén a művelődési központokban és a könyvtárban vehetik igénybe ezt a szolgáltatást.

A Föld Napja alkalmával, a település tisztasága érdekében meghirdetett szeméthyűjtési akcióban kicsik és nagyok egyaránt részt vesznek. Szintén az egész várost mozgósítják az Autómentes Nap, a Gyermeknap programjai, a Zoárd Nap és az adventi készülődés rendezvényei is.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A településen etnikai konfliktusok nem jellemzőek.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A helyi közösségi szolidaritásnak szép példái vannak a településen. Adományozásból összegyűlt pénzek is segítettek pl. a műemlék református templom tetejének felújítását, a görög katolikus templom építését. A Szülői Munkaközösség tagjai is kiveszik részüket az óvodai-iskolai adománygyűjtési akciókban, önkéntes munkákban.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Vásárosnamény Város Önkormányzatának Képviselő-testülete és Vásárosnamény Város Roma Nemzetiségi Önkormányzatának Képviselő-testülete (RNÖ) együttműködési megállapodást kötött, amelyben rögzítették az együttműködés feltételeit és területeit

„Az Önkormányzat a helyi nemzetiségi ügyek ellátása körében biztosítja a nemzetiségi jogok érvényesülését, ellátja a kulturális szolgáltatással, nyilvános könyvtári ellátással, muzeális intézmények fenntartásával, közművelődéssel, tájékoztatással, a nemzetiség szellemi, épített és tárgyi örökségével, írott és elektronikus sajtójával, a szociális alapellátással, a helyi közfoglalkoztatással kapcsolatos helyi önkormányzati feladatokat.

Az Njtv. által meghatározott nemzetiségi jogok, különösen a kollektív nyelvhasználat, oktatás-nevelés, hagyományápolás és kultúra, a helyi sajtó, az esélyegyenlőség, társadalmi felzárkóztatás és szociális ellátás kérdéskörben a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a Képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő RNÖ egyetértésével alkothatja meg.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete az RNÖ Képviselő-testülete kezdeményezésére a nemzetiségek ügyeivel foglalkozó bizottságot hozhat létre, vagy e feladattal megbízhatja valamely bizottságát. A nemzetiségi ügyekkel foglalkozó bizottságban az RNÖ képviselheti magát.

Az RNÖ pénzügyi, ügyviteli, ügyintézési és egyéb alapvető feladatai egységes szabályok szerinti elvégzése, átláthatósága érdekében kapcsolódik az Önkormányzat által működtetett – az állami informatikai rendszerrel összekapcsolható – informatikai rendszerhez, amely a folyamatos pénzügyi állami ellenőrzés eszközeként is szolgál.

Az Önkormányzat az RNÖ részére – annak székhelyén – biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit. Önkormányzati működésen értendő a testületi üléseken és a közmeghallgatáson túl, a bizottságok működése, a tisztségviselő megbízás ellátása, valamint az önkormányzati feladatok ellátását szolgáló rendezvények megtartása is. Az Önkormányzat továbbá – a Hivatal útján - gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

Az Önkormányzat a lehetőségei és költségvetési helyzetének figyelembe vétele mellett az RNÖ-vel történő előzetes egyeztetést követően az adott évi költségvetési rendeletében – egyes feladatellátáshoz – pénzügyi támogatást biztosít.

Az Önkormányzat a Hivatal Önkormányzati Osztályán keresztül segíti az RNÖ pályázati lehetőségeinek a feltárását és segítséget nyújt azok elkészítésében.

Az Önkormányzat Jegyzője – nemzetiségi ügyekkel is foglalkozó – köztisztviselőt (továbbiakban: Megbízott) jelöl ki az RNÖ-vel történő kapcsolattartásra, melyről az elnököt írásban értesíti.

Az Önkormányzat megbízásából és képviselőként a Jegyző, vagy a jegyzővel azonos képesítési előírásoknak megfelelő megbízottja részt vesz az RNÖ testületi ülésein és jelzi, amennyiben törvénysértést észlel.

Az Önkormányzat és az RNÖ az oktatás területén kiemelt figyelemmel kísérik a roma nemzetiségű gyerekek továbbtanulásának lehetőségeit, annak segítése érdekében a tehetséges tanulók az Önkormányzat és az RNÖ döntése alapján támogatásban részesülhetnek.

A roma nemzetiségi oktatásra irányuló igények felmérésében és az oktatás megszervezésében az Önkormányzat és az RNÖ együttműködnek.

Az RNÖ a közoktatásról szóló törvényben meghatározottak szerint részt vehet a nemzetiségi kisebbséghez tartozók óvodai nevelésével és oktatásával összefüggő kötelező önkormányzati feladatok végrehajtásában.

Az Önkormányzat az RNÖ részére havonta igény szerint, de legalább tizenhat órában, az önkormányzati feladatainak ellátásához, működéséhez szükséges tárgyi, technikai eszközökkel felszerelt helyiség ingyenes használatát biztosítja. A helyiség infrastruktúrájához kapcsolódó rezsiköltségeket és fenntartási költségeket az Önkormányzat viseli, mely alól kivételt képeznek az RNÖ testületi tagok és tisztségviselők telefonhasználatának költségei.

Az Önkormányzat az RNÖ feladatellátásához – térítésmentesen – külön helyiséget biztosít a 15 m² területű, **4800 Vásárosnamény, Szabadság tér 33. fszt. 3. szám** alatt található ingatlanában.

Az Önkormányzat az RNÖ részére - a Hivatal Önkormányzati Osztályán keresztül - biztosítja a postai levelezési, kézbesítési, gépelési, sokszorosítási feladatok ellátását és az ezzel járó költségek viselését. Az RNÖ működésével kapcsolatos jegyzőkönyvek elkészítése és postázása az RNÖ feladatát képezi.

Az Önkormányzat – szükség szerint, külön megállapodás alapján - segíti az RNÖ kulturális, művészeti hagyományörző rendezvényeinek megszervezését és lebonyolítását. Ezen kívül közös rendezvények szervezésével népszerűsíthetik és mutathatják be a települést és annak értékeit.

Az RNÖ gazdálkodásával összefüggő sajátos feladatokat az Önkormányzat számviteli politikája keretében elkészített - eszközök és források leltárkészítési és leltározási szabályzata, az eszközök és források értékelési szabályzata, a pénzkezelési szabályzat - továbbá a felesleges vagyontárgyak hasznosításának és selejtezésének szabályzata és a számlarendje tartalmazza. A szabályzatok hatálya az RNÖ gazdálkodására is kiterjed.” (részlet az Együttműködési megállapodásból)

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony az aktív korú lakosságon belül a foglalkoztatottak aránya	Az önkormányzat nyújtson be pályázatot minden elérhető közfoglalkoztatási pályázatra. Mezőgazdasági képzés(ek) és piacképes szakmákra átképzés(ek) szervezése az álláskereső álláskeresői esélyeinek növelése érdekében.
13% -os mértékű az aktív korú lakosságon belül a 21-35 év közötti korú nyilvántartott álláskereső aránya	Az önkormányzat nyújtson be pályázatot tapasztalatszerzési cézzal kiírt közfoglalkoztatási pályázatra.
A településen magas a lakásfenntartási támogatásban részesülők száma (368 fő/2011.év)	Tájékoztatási rendszer működtetése a rászorulóknak önkormányzat és civil megsegítése érdekében
Magas az aktív korú lakosságon belül a nyilvántartott pályakezdő álláskereső aránya	Pályakezdő munkanélküliek tudásbázisának felmérése, kijánlása a munkaerőpiacra.
Magas a nyilvántartott álláskereső között a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező lakosok aránya	Általános iskola felnőttképzési program beindítása az alacsony képzettségű munkaerő-piaci esélyének javítására. Alacsony képzettségű lakosság speciális foglalkoztatási programjának kidolgozása.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Városunkban a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 94. § (1)-(2) bekezdéseiben foglaltak szerint a települési önkormányzat feladata :

- a gyermekek védelme helyi ellátórendszerének kiépítése és működtetése,
- a területén lakó gyermekek ellátásának szervezése.

A Gyvt. az alapelvek között rögzíti, hogy a hatósági gyermekvédelmet minden esetben meg kell előznie valamennyi rászoruló gyermekre kiterjedő ellátórendszer működtetésének, amelynek igénybevétele önkéntes.

Garanciális jelentősége van azon gyermeki jog érvényesülésének, mely szerint kizárólag csak anyagi okból ne lehessen gyermeket a családjától elválasztani.

A gyermekek védelmét pénzbeli és természetbeni ellátások, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, gyermekvédelmi szakellátások, valamint hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás,
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- az óvodáztatási támogatás,
- a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- az otthonteremtési támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása.

Vásárosnamény város demográfiai mutatói:

A város állandó lakosainak száma 2011. december 31-jei állapot szerint: **8 683 fő**

A népesség kor szerinti megoszlása 2011-ben:

- **0 – 18. éves korúak száma összesen : 1 590 fő**
- 19 – 60. éves korúak: 5 442 fő
- 60. évet betöltöttek: 1 651 fő

A születések számának alakulása 1990-től :

Év:	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Szül.	116	119	135	121	120	120	95	95	94	85
Év:	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Szül.	77	89	83	69	78	93	84	78	78	83

A demográfiai mutatók 1990-től vizsgálva – városi szinten – igen hullámzó görbét mutatnak, a legmagasabb születésszám 1992-ben, a legalacsonyabb 2003-ban volt.

A Segítő Kezek Közalapítvány a beteg, rászorult családoknak nyújt segítséget a Gyermekjóléti Szolgálat javaslata alapján.

Gyermekek átmeneti gondozása:

Önkormányzatunk önálló intézményt e feladat ellátására nem tart fenn, a feladat ellátásáról a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzattal 2010. május 10. napján, 5 éves időtartamra kötött ellátási szerződés útján gondoskodik. Vásárosnamény Város Képviselő-testülete erről 2010. évi áprilisi ülésén, a 71/2010. (IV. 29.) határozatával döntött.

Az utóbbi években az állam- és a közigazgatásban jelentős strukturális változások következtek be. A Megyei Önkormányzat intézményfenntartási kötelezettsége és hatásköre megszűnt, az általa fenntartott intézmények átkerültek az Emberi Erőforrások Minisztériuma által irányított Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kirendeltségéhez (a továbbiakban: Kirendeltség). A Kirendeltség jelezte, hogy a gyermekek átmeneti elhelyezésére újabb ellátási szerződéseket a települési önkormányzatokkal már nem köt meg, megkeresésünkre is nemleges választ adott. A megyében működő gyermekek átmeneti otthona jelentős részét a Kirendeltség működteti. A megyében lévő gyermekvédelmi intézményeket, illetve helyettes szülő hálózatokat működtető önkormányzatok, egyházi és civil fenntartók jó része a folyamatos rendelkezésre állás céljából díjat, fenntartási hozzájárulást kér, mely igénybe vétel esetén kiegészül a szolgáltatási, térítési díj megfizetésével.

A Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete szintén működtet gyermekek átmeneti gondozását ellátó intézményt, NYITOTT- Ház Anya- Gyermekek Segítőotthon (székhelye: 4481 Nyíregyháza- Sóstóhegy Aranykalász sor 54., a továbbiakban: Intézmény) néven. Az Intézmény 30 férőhelyen biztosítja az ellátást, megfelelő körülményt biztosítva a rászorulóknak részére. A szolgáltatás biztosításáért, a gyermekek átmeneti ellátásáért rendszeres fenntartási hozzájárulást nem kér, kizárólag az ellátás igénybevételekor számolja fel az ellátás költségét, a megfizetendő térítési díjat.

Önkormányzatunk 69/2015 (V. 21.) sz. határozatával 2015. június 1. napjától határozatlan időtartamra feladatellátási szerződést kötött a Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezetével.

A gyermekvédelem fontosabb intézményei még városunkban:

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazságügyi Hivatal keretén belül, városunkra is kiterjedően működik a fiatalok pártfogó felügyelete, mely nem lehetne kellően eredményes a társszervekkel való együttműködés nélkül. Munkájuk során különösen támaszkodnak a gyermekjóléti szolgálat, de a pedagógusok segítségére is.

A gyermekvédelemhez kapcsolódó jelentős szervezet a **rendőrség** is, mely hatóságként fejti ki tevékenységét, különösen a bűnmegelőzés terén. Legfontosabb prevenció feladata a bűncselekmények közvetlen megelőzése. A közvetett bűnmegelőzési tevékenységét a leghatékonyabban a gyermek- és fiatalok tekintetében tudja ellátni. Ennek keretében:

- ifjúságvédelmi, drogmegelőző előadásokat tart az általános iskolákban,
- D.A.D.A. programot valósít meg,
- szükség esetén áldozatvédelmi információt biztosít.

Védelembe vételre akkor kerül sor, ha az önkéntesen igénybe vehető alapellátások nem vezetnek célra, szükség van a kötelezésre és ennek keretében kell megelőzni a gyermek családból való kikerülését, illetve elérni a bántalmazó, elhanyagoló magatartás megszüntetését, illetve a gyermek magatartásának, káros életvitelének megváltoztatását.

Védelembe vett kiskorúak száma		2008.	2009.	2010.	2011.
1.	A tárgyévben nyilvántartásba vett védelembe vett kiskorúak száma	6	6	18	13
2.	A szülőnek felróható magatartási okból veszélyeztetett	9	8	11	8
3.	Gyermekek felróható magatartási okból veszélyeztetett	5	4	4	7
4.	Tankötelezettség mulasztása miatt veszélyeztetett	0	0	7	10
5.	A tárgyévben megszűnt védelembe vett kiskorúak száma	2	8	8	10
6.	A gyermekjóléti szolgálat jelzése alapján védelembe vettek száma	12	6	8	0
7.	Más szerv jelzése alapján védelembe vettek száma	2	0	10	13
8.	Tárgyév dec. 31.-én nyilvántartott védelembe vett kiskorúak száma	14	12	22	25
9.	Családok száma, melyben a védelembe vett kiskorúak száma	7	6	14	14

2011-ben nem növekedett a védelembe vett gyermekek száma az előző évekhez képest, ugyanakkor az év végén nyilvántartott védelembe vett gyermekek száma növekedett. Ez annak az eredménye, hogy nem eredményes a védelembe vétel, illetve a családgondozás, esetleg újabb veszélyeztető tényező lépett fel a családban és ezért egy, vagy akár két év elteltével sem lehet megszüntetni eredményesség miatt a hatósági intézkedést.

A veszélyeztetettség leggyakoribb oka a tankötelezettség elmulasztása továbbá a szülői elhanyagolás. Sajnos fokozatosan emelkedik a tankötelezettséget mulasztó gyermekek száma és az iskoláztatási támogatás felfüggesztése, valamint a gyermek védelembe vétele, mint hatósági intézkedés sem éri el a kívánt hatást, azaz az igazolatlan hiányzások megszűnését. Az iskolakerülő gyermekek motiválatlansága és a szülők

érdektelensége és közönye gátolja az iskolával és a családgondozóval való együttműködést és az eredményesség megvalósulását.

Védelembe vétel felülvizsgálatára 12 esetben került sor 2011-ben. Közülük 10 esetben a védelembe vétel fenntartása továbbra is indokolt, 2 ügyben a védelembe vétel eredményesség miatt megszűnt. 2011. évben 5 gyermek esetében nagykorúság miatt és 1 gyermek esetében javítóintézeti nevelés elrendelése miatt szűnt meg a védelembe vétel.

Ideiglenes hatályú elhelyezés:

Szükség esetén a gyámhatóság hatósági intézkedés keretében dönt a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezéséről, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete, vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges.

A gyermeket ideiglenesen

- a nevelésre alkalmas, azt vállaló különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél, vagy ha erre nincs lehetőség
- a legközelebbi ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek ellátását biztosító nevelőszülőnél, vagy gyermekotthonban kell elhelyezni.

Az alábbi táblázat az ideiglenes hatályú elhelyezésre vonatkozó összehasonlító számadatokat tartalmazza:

Megnevezés	2008.	2009.	2010.	2011.
A gyámhatóság által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezések száma	1	0	1	1
Az elhelyezés összesen hány kiskorút érint	2	0	1	1
Harmadik személynél került elhelyezésre	0	0	0	1
Gyermekotthonban került elhelyezésre	0	0	1	0
Más bentlakásos intézményben került elhelyezésre	0	0	0	0
Nevelőszülőnél került elhelyezésre	2	0	0	0

Városunkban évek óta alacsony volt az ideiglenes hatályú elhelyezések száma. A tavalyi évben egy alkalommal volt szükség a gyermek családból való kiemelése iránti intézkedésre. A kiemelést követően a gyermek harmadik személynél került elhelyezésre. Mivel a hatósági intézkedés az év végén történt, a gyámhivatali felülvizsgálata 2011-ben még nem vált esedékessé.

Tapasztalatok a 2011. évi gyermekvédelmi munka során:

- 2011-ben is sok problémát okozott a családok egyre rosszabbodó anyagi helyzete, kilátástalanságuk egyre nagyobb agresszivitásában nyilvánul meg a segítő személyek irányában is,
- nem csökkent az igazolatlan iskolai hiányzások száma,
- szaporodott a kisebb értékű bolti lopások száma a gyermek- és fiatalkorúak körében, ami szabálysértésként, illetve védelembe vételi eljárás kezdeményezéseként került a hivatalhoz,
- továbbra is sok problémát okoz az oktatási-nevelési intézményekben a gyermekek nem megfelelő személyi higiénája, s ennek következtében fellépő fertőző megbetegedések elterjedése, főleg a tetvesség.

A fenti tapasztalatok alapján megfogalmazott, jövőre vonatkozó javaslatok:

- új szolgáltatások, programok bevezetésével kellene segíteni a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, a hátrányok leküzdését,
- a gyermekvédelemben dolgozó pedagógusoknak olyan képzéseket, tréningeket indokolt szervezni, melyek konkrét témákat feldolgozva, új módszerekkel ismertetik meg őket, s ezáltal bővítik pedagógiai eszköztárukat,
- továbbra is középpontban kell lennie a törvények és más jogszabályok betartásának és betartatásának, különös tekintettel a tankötelezettség teljesítésére,
- az észlelő-jelzőrendszer működése terén határozottabb és még hatékonyabb együttműködés szükséges, különös tekintettel a gyermekorvosokra és a házi orvosokra, bevonva a megelőzésbe a családokat is,
- szükségesnek tartanánk életvezetési, gyermeknevelési tanácsadások szervezését, népszerűsítését, ismeretterjesztő, felvilágosító filmek rendszeres vetítését az iskolákban és a nemzeti önkormányzati képviselők aktív közreműködésével szélesebb körben is,
- a gyermekek helyzetének javítása érdekében szükséges a problémás családok gyakoribb látogatása a gyermekvédelem szakemberei által,
- azokban a családokban, ahol a szülők alkoholizáló életmódot folytatnak, vagy a játékszenvedélyük folytán a család jövedelme „elúszik”, s ennek következtében a gyermekek elhanyagoltak, alultápláltak, célszerű lenne természetbeni támogatások formájában megszervezni a segítségnyújtást,
- a gyermekek drogfogyasztásának elkerülése érdekében továbbra is fontos az iskolai felvilágosító tevékenység, akár egészségnevelési órák tartásával és szakemberek bevonásával,
- a gyermek- és fiatalok bűnmegelőzése érdekében további hatékony bűnmegelőzési programok szervezése szükséges, valamint időszerű az Önkormányzat Bűnmegelőzési Konceptiójának áttekintése, megújítása is.

Városunkban 2001. óta működik a „Segítő Kezek” Közalapítvány, mely beteg, fogyatékos gyermekek és családjaik segítségét felvállaló szervezetként tevékenykedik.

A **Vöröskereszt helyi szervezete** is tevékeny részt vállal, különösen a beteg és mélyszegénységben élő gyermekek megsegítésében.

Pályázatok útján Önkormányzatunk önállóan vagy társulásban igyekszik olyan projekteket megvalósítani, melyeknek célja szintén a hátrányos helyzetű családok támogatása. (Pl: a Segítő Hálózat program)

Az Önkormányzat a jóléti háló alakításában és működtetésében fokozottabban számít a civilek részvételére, így a városban működő **egyházak, nyugdíjas szervezetek, ifjúsági szervezetek, a vöröskereszt, az alapítványok és egyéb civil segítők aktív közreműködésére**, akik tagjai az észlelő-jelzőrendszernek, és partnerként vesznek részt a pályázati és egyéb programok megvalósításában is.

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz.

Sorszám	A házi orvosi/házi gyermekorvosi praxishoz bejelentett lakosok száma	Férfi	Nő	Összesen	Ebből fokozott gondozásban részesül egészségi okból		
					fiú	lány	összesen
1.	0-11 hónapos	37	60	97	11	10	21
2.	12 hónapos – 4 éves	215	167	382	33	23	56
3.	5-14 éves	636	608	1244	111	77	188
4.	15-18 éves	342	305	647	58	63	121
5.	Csecsemők és gyerekek összesen	1230	1140	2370	213	173	386

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

6.	19-24 éves	453	436	889	0	0	0
7.	25-34 éves	784	776	1560	0	0	0
8.	35-44 éves	812	825	1637	0	0	0
9.	45-54 éves	704	773	1477	0	0	0
10.	55-64 éves	773	897	1670	0	0	0
11.	65-74 éves	340	546	886	0	0	0
12.	75 éves és idősebb	200	486	686	0	0	0
13.	19 éves és idősebbek összesen	4066	4739	8805	0	0	0
14.	Összesen	5296	5879	11175	213	173	386

Forrás: Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv adatszolgáltatása alapján

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. száma táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

	18 év alattiak száma a népességben	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2007	1808	na	na	na
2008	1739	14	2	437
2009	1677	12	8	445
2010	1599	22	8	463
2011	1548	25	10	480
2012	1538	12	na	459
2013	1509	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Veszélyeztető körülmények:

- anyagi-,
- erkölcsi-,
- egészségügyi-, valamint
- nevelési és művelődési okok.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma
2007	839	na	na	na	na

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

2008	816	na	na	na	na
2009	818	na	na	na	na
2010	867	na	na	na	na
2011	843	na	na	na	na
2012	809	na	na	na	na
2013	778	na	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

A Gyvt. 19-20. §- ai által szabályozott rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egy olyan természetbeni ellátás, amely havi rendszeres pénzbeli utalással nem jár. A kedvezmény megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a következők igénybevételére:

- a törvény által meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményére,
- pénzbeli támogatásra és
- külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményekre.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása a jogosultsági feltételek fennállása esetén egy év időtartamra történik.

A települési önkormányzat jegyzője megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg

- a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 140 %-át (ez 2011-ben 39 900 Ft volt)
  - ha a gyermeket egyedül álló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza, vagy
  - ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
  - ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a Gyvt. 20. § (3) és (4) bekezdésében foglalt feltételeknek.
- b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130 %-át (2011-ben a 37 050 Ft-ot) az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az arra jogosultak megfelelnek a törvényi feltételeknek.

Az alábbi táblázat a megelőző négy év rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre vonatkozó adatait mutatja:

Év	Támogatást kérő személyek	Elutasított személyek	Támogatásban részesülő családok	Támogatásban részesülő gyermekek
2008	866	18	471	848
2009	860	14	469	846
2010	874	12	435	862
2011	864	8	423	856
2012	839	10	406	839

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

2013	769	9	221	743
2014	719	3	184	792

Az adatokból kiolvasható, hogy némi csökkenés tapasztalható mind a támogatásban részesülő családok, mind a támogatásban részesülő gyermekek számában.

A csökkenő adatok mögött okként szerepelhet városunk népességének a fogyása, vagy az, hogy kevesebb gyermek tanul tovább a középiskola elvégzése után, esetleg vannak családok, akiknek a jövedelmük emelkedett és a családban az egy főre jutó jövedelem meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130, illetve 140 %-át.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt kérelmezők közül 2011. évben 8 kérelmezőt kellett elutasítani. Az elutasításra minden esetben azért került sor, mert a kérelmezők családjában az egy főre jutó jövedelem meghaladta a törvényben meghatározott értékhatárt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családokra vonatkozó adatok:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Teljes család	339	339	275	240	406	221	184
Egyszülős család	132	130	160	183	183	193	54
Támogatásban részesülő családok	471	469	435	423	589	414	238

Az egyszülős családok száma ismét növekedést mutat. Az egyszülős család azt is jelenti, hogy a család egykeresős, mely nemcsak létfenntartási gondok kialakulásához vezethet, hanem a család személyiségformáló, nevelő funkciójának csökkenését is maga után vonhatja.

A Gyvt. 20/A §-a alapján a települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultsága

- a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában,
- a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában pénzbeli támogatást folyósít.

A 2011. évet megelőzően az évi kétszeri pénzbeli kifizetés július és november hónapban történt, 2011. január 1-jétől azonban a Gyvt. módosult a pénzbeli kifizetést illetően és a régi, júliusban esedékes pénzbeli támogatást 2011. évben már augusztusban kellett kifizetni. A gyermekek nagyobb szociális biztonságát garantálja a törvény az évi kétszeri pénzbeli kifizetéssel.

Az alábbi táblázat a megelőző négy év pénzbeli támogatásra vonatkozó adatait mutatja.

Év	Támogatásban részesülő gyermekek száma		Támogatásra felhasznált összeg	
	Július (Augusztus)	November	Július (Augusztus)	November

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

2008	810	822	4 455 000	4 521 000
2009	805	830	4 669 000	4 814 000
2010	873	861	5 063 400	4 993 800
2011	850	835	4 930 000	4 843 000
2012	850	815	4 930 000	4 727 000
2013	830	830	4 814 000	4 814 000
2014	718	721	4 164 400	4 181 800

Az évi kétszeri, 2011-ben gyermekenként 5 800 Ft támogatás az önkormányzat költségvetését nem terheli, hiszen a támogatás 100 % - ban állami normatíva. A gyermekenkénti támogatás összege 2011-ben ugyanannyi volt, mint az azt megelőző 2010-ben, illetve 2009-ben.

2011-ben Önkormányzatunk nem élt a nyári gyermekétkeztetés pályázati lehetőségével.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás:

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra - a Gyvt. 20/B §-a szerint - az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki,

- a gyermek tartására köteles, és
- nyugellátásban, vagy baleseti nyugellátásban, vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesül.

Városunkban nem volt (jelenleg sincs) kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra jogosult személy.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás:

Ezen támogatás feltételeit a Gyvt. 21. §-a és ennek felhatalmazása alapján alkotott Vásárosnamény Város Képviselő-testületének 16/2006. (VII. 06.) számú önkormányzati rendelete szabályozza.

A rendkívüli támogatás abban az esetben állapítható meg, ha a családban az egy főre számított havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120 %-át. A gyermekjóléti hatáskört gyakorló a jogosultság ezen jövedelmi értékhatárát 20%-kal túllépheti, ha a kérelmező

- tartósan beteg, súlyosan fogyatékos gyermeket nevel,
- gyermekét (gyermekeit) egyedül nevelő szülő,
- nagykorúvá vált gyermek, aki nappali tagozaton középfokú, vagy felsőfokú tanulmányokat folytat.

A rendkívüli támogatás összege gyermekenként legalább 3 000 Ft, legfeljebb 5 000 Ft, melytől a gyermekjóléti hatáskör gyakorlója eltérhet. Ez a támogatási forma teljes egészében az Önkormányzat költségvetését terheli.

2011. évben rendkívüli támogatás kifizetésére nem került sor, tekintettel arra, hogy ilyen jellegű kérelem nem érkezett.

Óvodáztatási támogatás:

Az óvodáztatási támogatás 2009. január 1-jétől bevezetett pénzbeli támogatás, melynek szabályait a gyermekvédelmi törvény és annak kormányrendelete tartalmazza.

A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki

- a jogszabályba meghatározott életkor betöltéséig gyermekét beíratta az óvodába, továbbá
- gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról és
- akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll, évente két alkalommal, június és december hónapban óvodáztatási támogatást folyósít.

A támogatás folyósításának további feltétele, hogy a gyermek felett szülői felügyeletet gyakorló szülő önkéntes nyilatkozatot tegyen arról, hogy gyermekének három éves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen.

Az alábbi táblázat a 2009. , a 2010. és a 2011. év óvodáztatási támogatásra vonatkozó adatait mutatja.

Év	Támogatásban részesülő gyermekek száma		Támogatásra felhasznált összeg	
	Június	December	Június	December
2009	22	30	220 000	390 000
2010	42	48	460 000	640 000
2011	54	51	590 000	610 000
2012	53	72	560 000	1 060 000
2013	75	68	780 000	750 000
2014	67	43	720 000	560 000

Az óvodáztatási támogatás összege gyermekenként első alkalommal 20 000 Ft, a második és a további alkalmakkor gyermekenként 10 000 Ft. Ez a támogatás is 100 % -ban állami normatíva.

Óvodáztatási támogatás iránti igényt 2011-ben új kérelmezőként 18 személy nyújtott be és közülük senki sem került elutasításra, azaz a kérelmezők megfeleltek a törvényben előírt jogosultsági feltételeknek.

Ez a támogatási forma 2015. júniusában került utoljára folyósításra, mert jogszabályi változás miatt – a kötelező óvodába járás bevezetésétől – megszűnik.

Egyéb, a Gyvt-ben nem szabályozott juttatások:

Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli, vagy természetbeni juttatásra 2011-ben sem került sor.

ÓVODÁZTATÁSI TÁMOGATÁS 2012										
JÚNIUS	2	3	4	5	6	7	Összesen	Pénzbeli	Utalvány	Összeg
	éves	éves	éves	éves	éves	éves				
Első alkalommal		1	2	0	0	0	3	60 000	0	60 000
20 000 Második alkalommal		2	9	15	19	5	50	500 000	0	500 000
10 000 DECEMBER									0	
Első alkalommal	1	19	8	5	1	0	34	680 000	0	680 000
20 000 Második alkalommal	0	0	7	15	16	0	38	380 000	0	380 000
10 000 Éves első							37	740 000	0	740 000
Éves második							88	880 000	0	880 000
Teljes							125	1 620 000	0	1 620 000

Forrás: Önkormányzati adatok

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	191	na	na	na	na	na
2009	207	na	na	na	na	na
2010	219	na	na	na	na	na
2011	215	na	na	na	na	na
2012	229	na	na	na	na	na
2013	164	428	109	na	na	na
2014	171	415	112	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Az önkormányzat nem rendelkezik hivatalos adatokkal a jelzett kérdésben.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregátumoknak nyilvánított településrészek funkciójukban nem különböznek a város többi részétől. Megközelíthetőségük és infrastruktúráis ellátottságuk is hasonló. Vásárosnamény Város Önkormányzata mindent megtesz azért, hogy az itt élők gyermekek számára az esélyt a település többi részéhez hasonlóan egyformán biztosítsa. Minden iskola rendelkezik könyvtárral, mindenki számára biztosítják az informatika alapjainak elsajátítását, minden általános iskolai tanuló nyelvoktatásban részesül. A szabadidő hatékony eltöltése érdekében sok sport és kulturális tevékenységet, szakkört kínálnak az intézmények, a napközit és tanulószobát igénybevevők száma igen magas.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzatok feladata. Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körébe gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az önkormányzat intézményeiben ahol még nem történt meg, folyamatos az akadálymentesítés kialakítása az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2009	7	46
2010	7	45
2011	7	44
2012	7	44
2013	7	43

Forrás: TeIR, KSH Tstar

	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2009	4területi+2 iskolavédőnő	166
2010	4területi+2 iskolavédőnő	165
2011	4területi+2 iskolavédőnő	162
2012	4területi+2 iskolavédőnő	156
2013	4területi+2 iskolavédőnő	155
2014	4területi+2 iskolavédőnő	146

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

„A Védőnői Szolgálat, és az iskola-egészségügyi ellátás a MEP által finanszírozott közszolgáltatás, a kötelező egészségbiztosítás ellátásáról szóló 1997. évi LXXXIII. törvény és annak végrehajtásáról szóló, 217/1997.(XII.1.) Korm. Rendelet értelmében. Finanszírozásáról, a 43/1999.(III.3.) Korm. rendelet gondoskodik, ami az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól rendelkezik.

A védőnői tevékenység szakmai felügyeletét, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv Vásárosnaményi, Baktalórántházai Kistérségi Népegészségügyi Intézete végzi. A védőnői tanácsadó helyiségekre és iskola orvosi szobákra vonatkozó működési engedélyek kiadása is az intézet hatásköre.

Vásárosnaményban jelenleg minden tanácsadó és iskolaorvosi szoba végleges működési engedéllyel rendelkezik.

Területi védőnői ellátottság

Városunkban négy területi Védőnői Szolgálat működik.

Vásárosnamény I/1-es körzetet, a belső városrészen egy védőnő tölti be, amihez kapcsolt községként Jánd is hozzátartozik. Munkája során növédelmi feladatokat lát el, a várandósok gondozását és a 0-6 éves kisgyermek gondozását végzi.

Vásárosnamény I/2-es körzetben egy védőnő dolgozik, szintén növédelmi feladatokat lát el, várandós és 0-6 éves kisgyermekgondozást végez.

Vásárosnamény II kerülete /Gergelyiugornya/, egy védőnő körzete. Az ellátás itt is a növédelmi feladatokra, a várandós és kisgyermek gondozására vonatkozik. Ezen kívül a Petőfi Sándor ÁMK iskola-egészségügyi tevékenysége, valamint besegít, II. Rákóczi Ferenc Gimnázium tanulóinak ellátásába..

Vásárosnamény III. kerületet, /Vitka/ - Olcsva és Perényi-tanya kapcsolt területekkel, egy védőnő látja el. Növédelmi feladatokat, várandós gondozást, kisgyermek gondozását, 0-6 éves korig, valamint a Kölcsey Ferenc ÁMK iskola-egészségügyi ellátását végzi.

Iskola-egészségügyi ellátottság

Városunkban két főállású iskola védőnő dolgozik.

A területi védőnők munkája

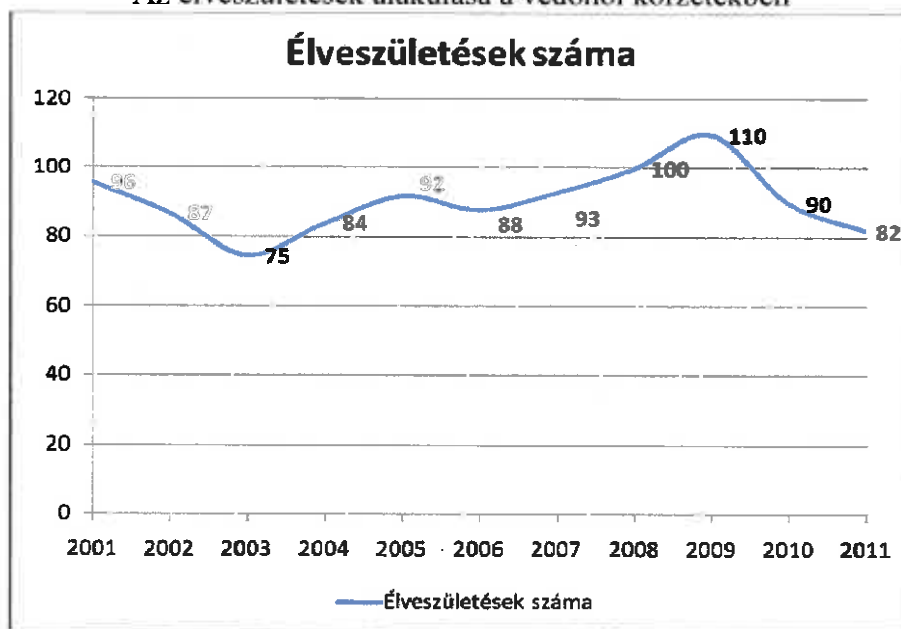
A védőnői munka alapja: a prevenció – megelőzés, módszere a gondozás, amely személyre szabottan történik.

A magyar lakosság egészségi állapotának, az ifjúság egészségmagatartásának kedvezőtlen tendenciája, a gyermekbántalmazási, elhanyagolási esetek számának növekedése, a megelőző ellátás folyamatos megújulását, fejlesztését teszi szükségessé. Közös társadalmi érdek és sürgető feladat a népesség egészségi állapotának és az ifjúság egészségmagatartásának kedvező irányba történő megváltoztatása.

A születésszám országosan csökkenő tendenciát mutat, így a védőnők munkájában egyre nagyobb szerepet kap az egészségnevelés, egészségfejlesztés (primer prevenció), a betegségek korai felismerése, kiszűrése (szekunder prevenció) és a tartós betegségben szenvedők életminőségének a javítása (tercier prevenció).

A sokrétű, összetett feladatok igénylik a védőnők folyamatos továbbképzését, önképzését. A születésszámokat illetően, a grafikon és a számok alapján látható, hogy a Vásárosnamény-i körzetekben, a születésszámok inkább hullámzó változásokat mutatnak, mint drasztikus csökkenést.

Az elveszületések alakulása a védőnői körzetekben

A védőnői munkának fontos része és mutatója, a csecsemőhalálozás csökkentése. Vásárosnaményban csecsemőhalálozás évek óta nem történt. Remélhetőleg ez így is marad.

Nővédelmi gondozás

- Családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás. Ennek nagy jelentősége van, hiszen az utóbbi időben, városunkban is megnőtt a fiatalon, meggondolatlanul gyermeket vállalók aránya. Sajnos éppen ez a réteg, akik nem veszik igénybe ezt a jellegű szolgáltatást. Ezért a védőnők már általános iskolában elkezdik a családtervezéssel kapcsolatos ismeretek átadását.
- Az anyaságra való felkészülés segítése. A gyermekvállalásra való tudatos készülés támogatása.
- Részvétel a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében. A védőnők aktívan vesznek részt a városban élő nők mammográfiás szűrésének lebonyolításában. A tapasztalatok szerint sokat jelent a páciensek személyes megkeresése. Valószínű ennek is köszönhető, hogy kimagaslóan jó arányban veszik igénybe városunkból ezt a szűrést.

Várandós anyák gondozása

A várandósgondozás célja, az állapotos nő egészségének megőrzése, a magzat egészséges fejlődésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése, időben történő felismerése és a szülésre, szoptatásra, csecsemőgondozásra való felkészítés. A védőnők a gondozást, a várandóssal egyeztetett várandós gondozási terv alapján végzik, személyre szabottan. Ezt a kismama aláírásával elismeri és vállalja, hogy együtt működik. Sajnos a gyakorlat azt mutatja, hogy ezt nem minden esetben tartják be.

Például: nem jelennek meg az előírt vizsgálatokon, orvosi javaslat ellenére sem fekszenek be kórházi osztályra, vagy onnan idő előtt önként távoznak. Mindezzel veszélyeztetve saját és magzatuk egészségét. Az ilyen esetek is növekvő tendenciát mutatnak az előző évekhez képest.

A várandós gondozás mutatói 2011 évben

Körzet	Várandósok száma	Ebből veszélyeztetett	Látogatás	Védőnői tanácsadás
Vnamény I/1	44*	26	133	266
Vnamény I/2	29*	11	215	254
Vnamény II.	12*	9	110	123
Vnamény III.	28*	17	128	209

* egy év alatt gondozott várandósok

Gyermekágyas gondozás

A szülést követő, első hat héten segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással és családtervezéssel kapcsolatban. Sajnos kedvezőtlen tendencia kezd kialakulni a szoptatással kapcsolatban, ugyanis a gyermekágyasok sok esetben már az intézetből tápszeres táplálással érkeznek haza. Ezen a téren tehát rendkívül megnőtt a védőnők feladata, hiszen nagyon nehéz visszaállítani a szoptatási kedvet, a tejelválasztást.

A védőnők minden fórumot kihasználják a szoptatás népszerűsítésére, minden évben sor kerül a Szoptatás Világnapja alkalmából városi ünnepekre, amelyen azokat az anyukákat köszöntik, akik anyatejjel táplálják gyermeküket.

A négy körzetben összesen: 384 gyermekágyas látogatást végeztek.

A 0-11 hónapos csecsemők gondozása

A törvényes képviselővel egyeztetett gondozási terv alapján történik. Családlátogatás és védőnői tanácsadás keretében célzott és szükséglet szerinti gondozást végeznek a védőnők.

Kiemelt figyelemmel kísérik és segítik:

- a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulását, a gyermek nevelését,
- pszichoszomatikus fejlődést,
- a hat hónapos korig tartó kizárólagos anyatejes táplálást, és helyes csecsemőtáplálást.

Ellenőrzik a kötelező szűrővizsgálatokat, tájékoztatják a szülőket a kötelező és igénybe vehető védőoltásokról, megszervezik és nyilvántartják ezeket.

Kiemelkedő feladatként végzik az 1, 3, 6, és 12 hónapos korban kötelezően előírt védőnői szűrést. Bármilyen eltérés észlelésekor, a csecsemőt házi orvosához irányítják.

A gyermek fejlődését veszélyeztető körülmény észlelésekor jelzéssel élnek a gyermekjóléti szolgálat felé. Sajnos, az elmúlt évekhez képest növekvő tendenciát mutatnak az ilyen esetek városunkban is. Legtöbbször a védőoltások, tanácsadások elhanyagolása és a csecsemők nem megfelelő ellátása, elhanyagolása és az együttműködés hiánya az ok.

A csecsemőgondozás mutatói 2011 évben

Körzet	Csecsemő- létszám	Ebből veszélyeztetett	Látogatás	Tanácsadás	
				Orvossal	Védőnői
Vnamény I/1	28*	10	456	234	85
Vnamény I/2	26*	6	430	207	32
Vnamény II.	13*	6	379	77	180
Vnamény III.	17	5	311	176	38

* a létszám 2011.12.31.-én

A 12-35 hónapos kisgyermek gondozása

A gondozás szintén egyeztetett gondozási terv alapján folyik. Lényege ugyanaz, mint a csecsemők esetében, de ezen kívül hangsúlyt kap, az egészséges, biztonságos környezet kialakítása és a helyes szokások kialakítása.

A kötelező védőnői szűrések 1, 2, 3 éves korban esedékesek.

Ennél a korosztálynál említést érdemel, a gondatlanság miatti balesetek előfordulása. Ez főleg fiatal szülők esetében fordul elő, amikor nem kellően körültekintők a gyermek környezetében. A leggyakoribbak, leesés bútorokról, kiesés gyermekágyból, vegyszerek, gyógyszerek kóstolása, égés, forrázás. Szerencsére, súlyos fokú sérülés nem történt.

A kisgyermekgondozás mutatói 2011 évben

Körzet	12-35 hónapos gondozott	Ebből veszélyeztetett	Látogatás	Tanácsadás	
				Orvossal	Védőnői
Vnamény I/1	64*	16	334	142	33
Vnamény I/2	52*	18	321	88	9
Vnamény II.	30*	12	297	50	67
Vnamény III.	35*	11	268	90	41

* a létszám 2011.12.31.-én

A 3-6 éves gyermekek gondozása

A gondozás ebben a korcsoportban is egyeztetett gondozási terv alapján történik. Különös hangsúlyt kap a gyermekek közösségi élethez való alkalmazkodásának segítése, az iskolai alkalmasságot, tanulási képességet akadályozó tényezők megelőzése, felismerése, megfelelő fejlesztésre irányítás, konzultálva az óvodapedagógusokkal.

A kötelező védőnői szűrések, 4, 5 és 6 éves korban végzendők.

Területünkön, gyakori probléma, hogy a kisgyermek egy része, nem kerül óvodába 3 éves korban, sokszor csak az iskolai előkészítő évben viszik a szülők, akkor sem rendszeresen. Így ezek

a gyermekek óriási hátránnyal kezdik az iskolát, ami néha behozhatatlan. Sajnos éppen azokról a gyermekekről van szó, akik egyébként is hátrányos helyzetűek. Ezeknek a családoknak az otthonában gyakran semmiféle játék, de még egy ceruza sem áll a gyermekek rendelkezésére. A kívánatos az lenne, ha ezek a gyermekek mielőbb óvodába kerülnének, így talán nagyobb esélyük lenne a felzárkózásra. Természetesen erre semmi kényszerítő eszköz nincs, jelenleg csak a meggyőzés módszere alkalmazható, kevés eredménnyel.

A gyermek közösségekben visszatérő problémaként jelentkezik a fejtetvesség. A kezelés a szülő feladata, de sokszor ezt elégtelenül végzik el a gondos kioktatás ellenére. Előfordul, hogy anyagi nehézségekre hivatkozva, a szert sem veszik meg, ilyenkor a védőnők látják el a szülőket.

A 3-6 évesek gondozása 2011 évben

Körzet	3-6 évesek száma	Ebből veszélyeztetett	Látogatás	Tanácsadás	
				Orvossal	Védőnői
Vnamény I/1	115*	27	218	55	14
Vnamény I/2	95*	22	243	63	5
Vnamény II.	64*	22	175	24	38
Vnamény III.	84*	22	113	109	20

* a létszám 2011.12.31.-én

Családgondozás

Körzet	Gondozott családok	Dohányzó család	Család-látogatás	Szaklátogatás
Vnamény I/1	171	43	1152	1345
Vnamény I/2	125	37	1079	1306
Vnamény II.	88	37	920	1161
Vnamény III.	99	61	799	964

Közösségi egészségnevelés

Az egészségnevelésre, fejlesztésre, a védőnők minden alkalmas lehetőséget megkeresnek. Néhány fontosabb a 2011. évről:

- o Csecsemőápolási bemutatók a várandós anyák számára, szükség szerint.
- o Szülésre, szoptatásra felkészítés a várandós anyák számára, szükség szerint.

- Baba-mama foglalkozás szervezése, aktuális témában kiselőadás tartása.
- Csecsemőgondozási verseny szakmai előkészítésében, lebonyolításában részvétel.
- A Szoptatás Világnapja alkalmából városi rendezvények szervezése, lebonyolítása. A szoptató anyák köszöntése, ünnepi műsor, szakmai előadások.
- Az Autómentes Nap keretében, egészségmegőrző szolgáltatások nyújtása. Véryomás-
vércukor-, testzsír-, súly-, magasságmérés. Személyes tanácsadás az egészséges életmód népszerűsítésére.
- A Zoárd Napi Sokadalom rendezvényein, egészségmegőrző szolgáltatások nyújtása, az előzőekben felsorolt szűrésekkel.
- Egészség Hét keretében, minden városrészen, szűrés szervezése, egybekötve egészséges ételek, saláták kóstolásával, előadások tartásával.
- Különböző munkaközösségekben, a dolgozók szűrése, egészségnevelése. Pl: iskolai, óvodai dolgozók.
- A testmozgás népszerűsítése. A Challenge Day alkalmából gyaloglás a gáton.
- Iskolákban, óvodákban összevont szülői értekezlet tartása, az egészséges életmód népszerűsítéséről, a személyi higiénéről és a szülői felelősségről.

Egyéb feladatok:

- Jelentések készítése a védőnői munka minden területéről az előírásoknak megfelelően, havi rendszerességgel.
- Az életkorhoz kötött kötelező és választható védőoltások, valamint a kampányoltások szervezése, lebonyolítása és dokumentálása.

Az iskola védőnők munkája

Az iskola-egészségügyi ellátás a 26/1997.(IX.3.) NM rendelet alapján történik. Az előre ütemezett feladatokat az intézményvezetőkkel egyeztetett munkatervben rögzítik a védőnők.

- A kötelező szűrővizsgálatokat az index osztályokban, a 2., 4., 6., 8., 10., 12., évfolyamon végezzék, illetve az újonnan intézménybe kerülőknél, a 9. évfolyamon.
- Pályaalkalmassági vizsgálatok történjenek, a szakiskola 10. osztályában.
- A gyakorlatra járók egészségügyi alkalmasságát folyamatosan 11., 12., 13., 14., évfolyamon érvényesítik.
- A 16. évüket betöltőknél, úgynevezett záró vizsgálat végzése kötelező, amelyet értékelnek, dokumentálnak a 16 évesek státuszlapján.
- Testnevelési csoportbesorolást készítenek minden tanulóról, felmentéseket gyógytestnevelést bírálnak el, tartanak nyilván.
- A krónikus beteg gyermekeket fokozottan gondozzák, nyomon követik.
- Kötelező és ajánlott kampányoltásokat szerveznek, bonyolítanak le, dokumentálnak és jelentést készítenek róla. (hepatitis A és B, influenza, diftéria, kanyaró elleni védőoltások)
- Fertőző betegségek esetén, járványügyi intézkedéseket rendelnek el és azt ellenőrzik.
- Részt vesznek a gyermekfogászati program szervezésében, végrehajtásában.
- A tanulók személyi higiénéjét rendszeresen ellenőrzik, tetvesség szűrést végeznek, és erről jelentést készítenek a Népegészségügyi intézet felé
- Az üdülések, táborozás előtti vizsgálatokat, szükség szerint végzik.
- Az intézményben folyó étkeztetést folyamatosan ellenőrzik, beleértve a büfét is, különös tekintettel az egészséges táplálkozásra.
- Aktívan vesznek részt a véradásszervezésben és a csoportos tüdőszűrő vizsgálatok szervezésében.

- Az iskolák tanulóinak sürgősségi betegellátása, szükség szerinti elsősegélyben részesítése, szintén folyamatos. Az orvosi rendelőben megjelentek száma jelentős. A 2010/11-es tanévben, a középiskolában 933 fő volt.

Az oktatási-nevelési intézményekben, megkülönböztetett figyelmet kap az egészségnevelés. Ezt a feladatot is kiemelkedő eredménnyel és lelkesedéssel végzik védőnőink. Néhány adat:

- Az egészséges táplálkozás népszerűsítése, órák, bemutatók, kóstolók tartása. (Alma-nap, Nutrikid program)
- Világnapokhoz kapcsolódó megemlékezések, rendezvények tartása. Cukorbetegség világnapja alkalmából, vércukorszint mérés, testtömeg index, testzsír mérés, bemutatók tartása. Füstmentes világnapi és az AIDS világnapi megemlékezés, bevonva a fiatalokat, iskolarádiót.
- Szenvedélybetegségek megelőzése témában, órák, foglalkozások tartása. Drogprevenció, dohányzás, alkohol káros hatásai.
- Osztályfőnöki órák tartása különböző témákban: családtervezés, fogamzásgátlás, személyi higiéné, szexuális úton terjedő betegségek, daganatos, krónikus betegségek megelőzése, önvizsgálat tanítása.
- Faliújságon, havonta változó témában tájékoztatók megjelenítése. Például, balesetek megelőzése, fogápolás, védőoltási tájékoztató, parlagfü mentesítés.
- Elsősegélynyújtó tanfolyam tartása, versenyre felkészítés. Az iskolavédőnők által felkészített csapatok évről-évre kimagasló eredményt érnek el a versenyeken.
- Csecsemőgondozási tanfolyam tartása, versenyre felkészítés. 2011-ben a középiskolai és általános iskolai csapat is megnyerte a megyei csecsemőgondozási versenyt, így részt vehettek az országos megmérettetésen, ahol szintén jól szerepeltek.
- Polgári védelmi versenyre felkészítés.”

Az iskolai munka mutatói 2011 évben

Intézmény	Összes létszám	Fokozottan gondozott	Megvizsgáltak száma	Összes orvosi vizsgálat	Beutaltak száma	A gyanú igazolódott	Védőoltások
Eötvös J. Ált. Isk. és AMI	728	453	721	1290	170	95	414
Lónyay M. Szakközép.	221	184	117	276	40	38	0
Lónyay M. Szakiskola	687	520	224	1088	162	147	60
II. Rákóczi F. Gimnázium	495	128	204	886	110	96	38
Petőfi S. ÁMK	143	38	69	145	13	13	76
Kölcsey F. ÁMK	115	37	59	109	23	3	50

Iskolai egészségnevelés 2011 évben

Intézmény	Egészségnevelés tanítási időben	Egészségnevelés tanítási időn kívül
Eötvös J. Ált. Isk. és AMI	46	61
Lónyay M. Szakközép.	8	3
Lónyay M. Szakiskola	24	20
II. Rákóczi F. Gimnázium	30	7
Petőfi S. ÁMK	20	1
Kölcsey F. ÁMK	20	0

Forrás:Tájékoztató Vásárosnamény Város Védőnői Szolgálatának 2011. évben végzett tevékenységéről

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott esetek száma	Gyermekorvos által ellátott esetek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott esetek száma
2007	0	50 153	11 029	na
2008	0	65 077	10 878	na
2009	0	73 866	11 086	na
2010	0	70 496	10 410	na
2011	0	71 139	10 149	na
2012	0	59 067	11 102	na
2013	0	58 839	12 122	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A gyermekorvosi szakrendeléseket főleg légúti megbetegedéssel keresik fel a szülők és a gyermekek. Az allergia terjedésének megfelelően nőtt a rhinitis allergikás és asztmás betegek száma. Őket a vásárosnaményi Gyermek Pulmonológia és a Felnőtt Tüdőgondozó és a Megyei Kórház Gyermek Pulmonológiája gondozza.

A túlzott iskolai terhek miatt a gyerekek sok időt töltenek bezárva, kevés idejük marad a szabad levegőn való tartózkodásra. Kikapcsolódásként leginkább a számítógép előtt ülnek, görnyednek ez maga után vonja a tartási rendellenességek kialakulását és az elhízást.

A rendeléseneken az orvosok igyekeznek az egészséges életre, életmódra szóló jó tanácsokkal ellátni a szülőket, gyermekeket: hogy egy egészségesebb nemzedék nőhessen fel. A VHO mottója szerint: „A gyermek a mi mai befektetésünk a holnap társadalmába.”

2008. novembere óta minden 2 hó és 2 év közötti gyermek Pneumococcus elleni védőoltást is kap ingyenesen, ezt minden szülő igényelte. Egyre többen kérik az influenza elleni kampányoltást is. Ennek köszönhetően az utóbbi években sem halálest, sem influenza szövődmény nem volt.

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

Az iskolás korúak fogászati szűrése és ellátása szervezett keretek között, valamint visszarendelés szerint történik heti 6 órában mind a három fogorvosi körzetben

Nagy hangsúlyt fektetünk a prevencióra évi két alkalommal ismerkedhetnek meg a gyerekek a helyes szájápolási szokásokkal dentálhigiénikus segítségével.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A BEREGTÖT által működtetett Biztos Kezdet program, a Nevelési Tanácsadó korai fejlesztési tevékenysége nyújtják a lehetőségeket.

d) gyermekjóléti alapellátás

Gyermekjóléti szolgáltatás:

A Vásárosnaményi Kistérség Gyermekjóléti Szolgálat 2008. április 1-jétől a Beregi Többcélú Kistérségi Önkormányzati Társulás által alapított (BEREGTÖT) Beregi Többcélú Önkormányzati Társulás Kistérségi Fejlesztési Iroda szervezeti keretében – önálló szakmai egységként – működik. Fenntartó székhelye: 4800. Vásárosnamény, Tamási Á. út 1.

A Vásárosnaményi Kistérség Gyermekjóléti Szolgálat 10 körzetre van osztva. A Vásárosnaményi az I., II., III. sz. körzet.

Ellátási területe: Vásárosnamény város közigazgatási területe.

A településen a gyermekjóléti szolgálat feladatait három családgondozó látja el.

A gyermekjóléti szolgálat célja:

Annak elősegítése, hogy a gyermek ellátása, nevelése családi (oltalmat nyújtó) környezetben történjen és megelőzze a gyermek kiemelését a családból, valamint megelőzze, elhárítsa vagy enyhítse azokat a gyerekekre ható károsodásokat, amelyek egészséges személyiségfejlődését zavarják, vagy meggátolják. Segítse azoknak a pozitív hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulnak a gyermek társadalmilag is értékes képességeinek kibontakoztatásához és kifejlesztéséhez.

A gyermekjóléti szolgálat feladata:

- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése,
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése,
- a gyermek testi- lelki egészségének, családban nevelésének elősegítése,
- a családból kiemelt gyermek zökkenőmentes visszahelyezése az otthonába,
- tájékoztatni a gyermeket, ill. a szülőt azokról a társadalmi normákról, jogokról, kötelességekről, amelyek összefüggésben állnak a gyermekek testi-, lelki-, értelmi fejlődésével,
- a támogatáshoz való hozzájutás segítése keretében a gyermekjóléti szolgálat felkészíti a családot a támogatás igénylésére és célszerű felhasználására,
- segítséget nyújt a gyermek kérelmének előterjesztéséhez,
- szükség esetén felveszi a kapcsolatot az illetékes hatósággal és tájékoztatja a gyermek szükségleteiről,
- minden esetben feladat, a gyermeki jogok tiszteletben tartása.

Az ellátottak köre:

Vásárosnamény település közigazgatási területén állandó lakóhellyel rendelkező

- magyar állampolgárságú,
- állandó tartózkodásra jogosító személy igazolvánnyal rendelkező bevándorolt,
- a magyar hatóságok által menekültként elismert gyerekek és fiatal felnőttek, valamint szüleik,
- a nem magyar állampolgárságú gyermek védelme érdekében, ha az intézkedés

elmulasztása a gyermek veszélyeztettségével vagy elháríthatatlan kárral járna.

A Gyermekjóléti Szolgálat területi irodájának címe: 4800 Vásárosnamény, Rákóczi út 32.

A gyermekjóléti szolgálat gazdálkodási tevékenysége 2011. évben:

Nem és kor	Alapellátásban történő gondozás	Védelemben vétel	Utógondozás, szakellátásból kikerült gyermekek	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Átmeneti nevelt	Összesen
Fiú 0-2 éves	0	1	0	0	0	1
Fiú 3-5 éves	2	2	0	0	2	6
Fiú 6-13 éves	12	4	0	1	0	17
Fiú 14-17 éves	5	9	0	0	0	14
Együtt:	19	16	0	1	2	38
Lány 0-2 éves	4	0	0	0	0	4
Lány 3-5 éves	3	0	0	0	0	3
Lány 6-13 éves	7	3	0	0	0	10
Lány 14-17 éves	4	10	0	0	0	14
Együtt:	18	13	0	0	0	31
Összesen:	37	29	0	1	2	69

e) gyermekvédelem

A családgondozás a gyermekjóléti szolgálatnál a veszélyeztető okok kialakulásának megelőzésére, a veszélyeztettség megszüntetésére irányul, a gyermek családban történő nevelkedését, a családból kiemelt gyermek visszahelyezését segíti elő.

A gyermekjóléti szolgálat alapvető feladata az észlelő és jelzőrendszer működtetése, amely lehetővé teszi a gyermekeket általában veszélyeztető okok feltárását, valamint az egyes gyermek veszélyeztettségének időben történő felismerését.

A jelzőrendszer tagjai mindennapi kapcsolatban állnak a potenciális kliensekkel, első kézből szerzik benyomásait a gyermekek helyzetéről. Segítségükkel tudunk információhoz jutni az általunk még nem ismert családokról. A település életének figyelemmel kísérése nem képzelhető el a jelzőrendszer közreműködése nélkül.

A jelzőrendszer tagjai:

- a védőnők, a gyermekorvosok,
- az óvodák, iskolák gyermek- és ifjúságvédelmi felelősei,
- a Családsegítő Szolgálat családgondozói,
- a Nevelési Tanácsadó munkatársai,
- Rendőrség munkatársai,
- az Ügyészség munkatársai,
- a Bíróság munkatársai,
- az Egyházak,

- az Alapítványok, valamint
- más civil szervezetek.

A gyermekjóléti szolgálat a gyermek veszélyeztetettségével kapcsolatos jelzést fogadja és a probléma jellegéhez a veszélyeztetettség mértékéhez a család szükségleteihez igazodó intézkedést tesz a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve megszüntetése érdekében.

A jelzőrendszer együttműködésének elősegítése, tevékenységük összehangolása érdekében a gyermekjóléti szolgálat **esetmegbeszélést tart.**

Ennek **három speciális formája** van:

1. **Esetkonferencia** – egy adott család ügyében az érintett szakemberek bevonásával tartott megbeszélés.
2. **Estkonzultáció** – egy adott család ügyében egy-egy társintézmény szakemberével tartott megbeszélés.
3. **Szakközi megbeszélés** – a gyermekjóléti szolgálat és a szakmák képviselői közötti szakmai megbeszélés, előre meghatározott témakörben.

2011-ben **8 alkalommal** tartottak **esetmegbeszélést**, **28 esetben esetkonferenciát**, és **folyamatosan konzultálnak** a jelzőrendszeri tagokkal a gondozott gyermekek érdekében.

Az esetkonzultációkat a védelembé vételi eljárásokat megelőzően illetve a családgondozás folyamán felmerülő problémák és az elért eredmények megbeszélése kapcsán tartanak.

A gyermeket érintő információk cseréje, a feladatok meghatározása, elosztása, a kitűzött célok megvalósulásának értékelése folyamatos az érintett szakemberek között.

A korábbi években a **jelzőrendszeri** tagokkal kialakult, jól működő, személyes munkakapcsolat a 2011-es évben is megmaradt. Hiányosságként kell megemlíteni az oktatási intézmények tekintetében, hogy a magántanulói státuszhoz nem minden esetben kéri meg a gyermekjóléti szolgálat javaslatát, illetve a magántanulóvá nyilvánításra a Gyermekjóléti Szolgálat részére határozat sem érkezik. A családgondozók a jelzőrendszeri tagokkal napi kapcsolatban állnak. Jó a kapcsolat az oktatási intézményekkel, gyermekvédelmi felelőseivel és a védőnővel. A gondozott gyermekek döntő többsége ebből a korosztályból kerül ki.

A védőnőkkel való munkakapcsolat az előző évihez hasonlóan kiválóan működött. Kölcsönösen tájékoztatják egymást a veszélyeztetett családokról. A védőnők több esetben kértek személyesen is segítséget a hatékonyabb családgondozás érdekében.

A jelzések írásos formában „Esetjelző adatlap” használatával jutnak el hozzájuk. A gyermekjóléti szolgálat igyekszik minden esetben írásban visszajelezni a megtett intézkedésekről.

A 0-6. éves korú gyermekeket nevelő családoknál a következő problémák fordultak elő: védőoltás elmaradása, szülői elhanyagolás (gondozatlanság), nem megfelelő lakáskörülmények, szülők munkanélkülisége és ennek következtében fellépő anyagi problémák, a szülők gyermekgondozási tapasztalatainak hiánya, szülők közötti konfliktus.

A 7-14. éves korosztályt veszélyeztető tényezők: magatartásprobléma (közösségbe való beilleszkedési nehézség, csavargás), iskolai hiányzás, lelki-mentális problémák, antiszociális, kriminalizáló baráti kör, alkoholfogyasztás, dohányzás.

A 15-18. éves fiatalkorúak körében a főbb problémák: igazolatlan hiányzás, kiskorú terhessége, bűncselekmény elkövetése.

A védőnők, az óvodák, az iskolák gyermek-és ifjúságvédelmi felelősei a probléma felismerése és feltárása után, igyekeznek azt helyben megoldani (családlátogatás, elbeszélgetés a szülővel, gyermekkel, stb.). Ennek eredménytelensége, illetve hatékonyabbá tétele érdekében jelzéssel élnek a gyermekjóléti szolgálat felé. A szolgálat családgondozója és a gyermekkel foglalkozó szakemberek a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében közös megoldási lehetőségeket dolgoznak ki.

A **körzeti védőnők** 9 gyermek esetében észleltek 2011-ben évben problémát. Az észlelt problémák anyagi, egészségügyi, valamint környezeti okok miatti veszélyeztetettség volt. A veszélyeztetett gyermekekről

jeleznek a gyermekjóléti szolgálat felé. A veszélyeztetett családokat közösen gondozzák, a tapasztalatokról rendszeresen konzultálnak.

A családlátogatások alkalmával beszélnek a szülőknek az egészséges táplálkozásról, a dohányzás káros hatásairól, a higiénéről, az öltözködésről, a tisztálkodásról. Az óvodába, iskolába kerülést megelőzően felkészítik a szülőket az intézmények követelményeire (pl.: mit kell tudni egy három éves gyermeknek ahhoz, hogy az óvodai életre alkalmas legyen).

Az **óvoda** gyermek-és ifjúságvédelmi felelősétől jelzés nem érkezett a gyermekek elhanyagoltsága, nem megfelelő személyi higiénája miatt. Fontosnak tartják a családdal való szoros együttműködést. Családlátogatásokat csak azokban a családokban végeznek, ahol komolyabb a probléma, egyébként az óvodában tartják a kapcsolatot a szülőkkel. Tapasztalataik szerint az itt élő gyermekek hátrányos helyzetének elsődleges oka anyagi eredetű, de a szülők alacsony iskolai végzettsége is gyakori kiváltó ok lehet. Hiányoznak az otthoni játékok, a koruknak megfelelő mesekönyv, a foglalkozás hiánya. Ezeket a hátrányokat igyekeznek az óvodapedagógusok csökkenteni, amelynek feltétele a rendszeres óvodába járás biztosítása. A hátrányos helyzetű, fejlődésben lemaradt gyermekek felzárkóztatása céljából differenciált foglalkozásokat tartanak, játékos formában.

Szabadidős programokat szerveznek a gyermekek számára: színházi előadásokat, kirándulásokat.

A kialakult veszélyeztetettség megszüntetésére irányuló családgondozás körében a gyermekjóléti szolgálat családgondozói személyes segítő kapcsolat keretében támogatják a gyermekeket az őket veszélyeztető körülmények elhárításában, személyiségük helyes irányú fejlődésében.

Segítik a szülőket a gyermekek gondozásában, ellátásuk megszervezésében, a családban jelentkező működési zavarok megszüntetésében.

Kezdeményezik és a gyermekeknek nyújtott gyermekjóléti ellátásokkal összehangolják a szülők és más hozzátartozók részére a szociális alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást.

Alapellátás és védelembe vétel során minden esetben a szülővel és a gyermekkel együttműködve egyéni gondozási-nevelési terv készül. A gondozott családoknál minden esetben vezetnek a rendeletben meghatározott adatlapokat. Szükség szerint – de legalább havi egy alkalommal – látogatják a gondozott családokat. 2011-ben 69 gondozott gyermek esetében 129 **családlátogatásra került sor, 37 család esetében.** Szakmai tanácsokkal, életvezetési minták nyújtásával segítik őket. **Információnyújtásra 81 esetben, tanácsadásra 60 esetben, segítő beszélgetésre 69 esetben, hivatalos ügyekben közreműködésre 45 esetben került sor.** A családlátogatások során szerzett tapasztalataikat az egyéni dokumentációban rögzítik.

A gondozott gyermekek szülei bizalommal fordulnak hozzájuk. Leggyakrabban a villany és gázszámla tartozások rendezéséhez és a családtámogatási, továbbá szociális ellátások igényléséhez kérik segítségüket. A villanyzámlával kapcsolatos ügyintézés nagyban elősegíti Vásárosnamény városban az Esze Tamás Művelődési Központban tartó ügyfélszolgálat is.

A védelembe vétel alatti családgondozás alapjaiban nem különbözik egy alapellátásban lévő családgondozástól, de kívülről, a hatóság részéről ellenőrzött kapcsolat van a családgondozó és a család között.

Az általuk – alapellátás keretein belül – gondozott családoknál a következő **probléma típusok** fordultak elő (egy családon belül több probléma is előfordulhat):

A probléma típusa	2009.	2010.	2011.
- Szülői elhanyagolás	14	6	0
- Kiskorú terhessége	1	-	2
- Nem megfelelő szociális körülmények	18	6	12
- Iskolai, magatartás probléma, beilleszkedési zavar	17	4	3
- Anyagi probléma	18	6	12
- A szülő nem megfelelő életvitele	5	3	1
- Oktatási-nevelési intézményből való indokolatlan hiányzás	16	0	3
- Szexuális zaklatás	0	0	0

- Bűncselekmény elkövetése	8	0	0
- Szendvedélybetegség / gyermek alkoholfogyasztása	1	0	0
- Szabálysértés	0	0	0
- Családon belüli konfliktus	8	2	0
- Gyermeknevelési probléma	1	6	11
- Családba való visszahelyezés	0	0	3
- Kábítószerrel való visszaélés vétség	0	0	0

Az elmúlt év folyamán a következő problémátípusok számának emelkedése figyelhető meg:

Továbbra is magas a településen a munkanélküliség, melyből fakadóan magas az anyagi problémák száma, a szülői elhanyagolás, gyermeknevelési probléma, a nem megfelelő szociális körülmények.

Az **alpellátás** keretein belüli családgondozás 2 kiskorú esetében fejeződött be a 2011-es év folyamán.

A **megszűnés okai** a következők voltak:

Probléma típusok	Száma
A családgondozás eredményessége	12
Védelembe vétel	3
Nagykorúvá válás	3
Elköltözés miatt	2

Védelembe vételre azért kerül sor, mert az önkéntesen igénybe vehető alapellátások nem vezetnek célra, szükség van a kötelezésre, és ennek keretében kell megelőzni a gyermek családból való kikerülését, illetve elérni a bántalmazó, elhanyagoló magatartás megszüntetését, illetve a gyermek magatartásának, káros életvitelének megváltoztatását.

A 2011. évben védelembe vétel keretein belül gondozott gyermekek száma: 25 fő, s ebből az elmúlt évben védelembe vettek száma: 13 fő volt.

A védelembe vételhez vezető okok:

- szülői elhanyagolás,
- életviteli problémák,
- magatartási problémák,
- igazolatlan iskolai hiányzás.

2011. évben eredményesség miatt védelembe vétel megszüntetésére 2 esetben került sor.

A gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében a családok gyermeknevelési módszereinek megváltoztatása és a helyes életfelfogás, a jövedelem ésszerű beosztása vezetne eredményre.

A jelzőrendszeri tagok által tett javaslatok a gyermekek helyzetének javítása érdekében:

- a szülők bevonása, motiválása a problémák megoldása érdekében,
- szigorúbb számonkérés,
- felmérni, hogy a családok megkapnak-e minden támogatást a szociális ellátó rendszerek részéről,
- a szülők és az oktatási intézmények közötti szorosabb kapcsolat elérése,
- a szabadidős tevékenység hasznosabb eltöltése, a csellengő gyerekek figyelemmel kísérése.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetbe kerül személyek vagy családok a helyzet megoldásában a gyermekvédelmi jelzőrendszer

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

tagjaihoz fordulhatnak, akik rendelkeznek a megfelelő kompetenciával ahhoz, hogy a krízishelyzetben lévő a jogszabályok által elérhető megfelelő segítségben részesüljön (jogi tanácsadás, pszichológiai segítség, lelki támogatás, mediáció, segítő szervezetek felkutatása), a helyi önkormányzat szociális ellátásokról szóló rendelete szerint eseti jellegű anyagi segítséget nyújt.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Gyermekek napközbeni ellátása:

A gyermekek napközbeni ellátása Vásárosnaményban az óvodákban, az iskolai napközikben és lehetőség szerint nyári napköziben valósul meg.

Az általános iskolákban a **napközis ellátás** az alsó tagozatos tanulók számára biztosított, a felsős tanulók menzai, s a középiskolások **kollégiumi ellátást** igényelhetnek.

Egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés a helyi lehetőségekhez mérten biztosított. A település rendelkezik sportcsarnokkal, tenispályával, településrészenként futballpályával, oktatási intézményenként tornateremmel és udvari pályákkal is, melyen az iskolai tornaórák és szabadidős sporttevékenységek megtarthatóak. Úszásoktatásra a gyerekek a Szilva Fürdőbe járnak.

A szabadidős és szünidős programokon a település minden gyermeke – érdeklődési körének megfelelően – részt vehet a Művelődési Központban megszervezésre kerülő foglalkozásokon.

Ingyenes tankönyvellátást a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek , illetve a tartósan betegek kapnak.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Kedvezményben részesülő tanulók megoszlása:

Intézmény	Étkezők száma összesen	50%-os kedvezmény (fő)	Ingyenes (fő)
Játékkországi Óvodái	366	35	171
Eötvös József Általános Iskola és AMI	600	68	340
Kölcsey Ferenc ÁMK	92	6	68
Petőfi Sándor ÁMK	135	17	81
II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	71	43	0
Lónyay Menyhért Szakközép-és Szakképző Iskola	1	1	0
Összesen:	1 265	170	660

Önkormányzatunk 2011-ben nem élt a **nyári gyermekétkeztetés** pályázati lehetőségével, mert az Önkormányzat saját költségvetése terhére nem tudta a pályázathoz szükséges önrészt biztosítani.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

Hátrányos megkülönböztetésre, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére a szolgáltatások nyújtásakor nem rendelkezik az önkormányzat adatokkal.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A karitatív szervezetek adományait a rászoruló családok kapják. A gyűjtést a vöröskereszt, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársai végzik, az elosztás pedig az önkormányzat nyilvántartása alapján, rászorultsági alapon történik. Ún. „krízis csomag” kialakításával tudnak a szervezetek sürgős esetben segíteni.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

4.4.4. számú táblázat - Az óvodai ellátás igénybevétele

2012-2013. év	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
Székhely						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	56	45	51	38	5	195
Más településről bejáró gyermekek létszáma	13	9	11	6	3	42
Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakokra vetítetten)	0	0	0	0	0	0
A beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	28	11	24	14	4	81
A beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	14	6	10	10	1	41
Tagóvoda						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	43	52	27	41	1	224
Más településről bejáró gyermekek létszáma	7	6	7	0	0	24
Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakokra vetítetten)	0	2	1	1	0	21
A beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	44	42	38	28	1	148
A beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	28	19	18	15	0	73

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

	általános iskolai osztályok	általános iskolai osztályok száma a	általános
--	-----------------------------	-------------------------------------	-----------

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

	száma			gyógypedagógiai oktatásban			iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2009/2010	na	na	49	1	2	3	3
2010/2011	na	na	48	1	1	2	3
2011/2012	na	na	50	1	2	3	3
2012/2013	23	23	46	0	2	2	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi adatgyűjtés

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében a Nevelési Tanácsadó szakemberein kívül az általános iskola gyógypedagógusai vesznek részt a probléma-típusuknak megfelelően.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.11. számú táblázat - Iskola személyi feltételek

	Fő	Hiányzó létszám
Nem szaktanítást végző tanító	0	0
Szaktanítást végző tanítók száma	45	0
Szaktanítást végző tanárok száma	38	0
Gyógypedagógusok létszáma	2	na
Gyermekvédelmi felelős	3	0
Iskolaorvos	1	0
Iskolapszichológus	0	1
Kisegítő személyzet	22	0

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció településünkön nem fordult elő.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az oktatás feltételeiben az intézmények között nincs jelentős különbség. A Vásárosnamény Város Önkormányzata mindent megtesz azért, hogy az esélyt mindenki számára egyformán biztosítsa. Minden iskola rendelkezik könyvtárral, mindenki számára biztosítják az informatika alapjainak elsajátítását, minden általános iskolai tanuló nyelvoktatásban részesül. A szabadidő hatékony eltöltése érdekében sok sport és kulturális tevékenységet, szakkört kínálnak az intézmények, a napközit és tanulószobát igénybevevők száma igen magas. Az általános iskolai intézményeket 2012-ben egy közös intézménnyé szervezték át, a korábbiak tagintézményekké váltak. A feltételek és az oktatás minősége így nem térhet el, s nem is tér el, így ez a kérdés esetünkben nem releváns.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

4.4.17. számú táblázat – Hátránykompenzáló programok

tanév	tanodai program létszám	HH/ HHH tanulók létszáma	tehetséggondozó program	HH/ HHH tanulók létszáma	nyári tábor	HH/ HHH tanulók létszáma	Alapfokú művészetoktatás	HH/ HHH tanulók létszáma
2008/2009	na	na	na	na	na	na	177	64
2009/2010	na	na	na	na	na	na	184	77
2010/2011	na	na	na	na	na	na	162	60
2011/2012	na	na	na	na	na	na	185	97

Forrás: KIR, Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Az általános és középiskolákban sikeresen működik az Útravaló-program melyben a pedagógusok a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal külön foglalkoznak jobb tanulmányi előmenetelük érdekében.

A nyolcadik osztályt végzett, Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó programjába jelentkezőknek többnyire csak elvi támogatást tud biztosítani a fenntartó önkormányzat.

Minden intézményben működik Intézményi Minőségirányítási Program, melynek keretében az iskolahasználók elégedettségének mérésével, a mérések kiértékelésével szabályozzák az iskolák tartalmi munkáját.

Az Alkotmány utcai Kikelet tagóvoda megszűnése óta a Hétszínvirág óvodában nagyon magas lett a csoportok létszáma. Kevés a csoportok száma, nehezebb a nevelés-oktatáshoz való egyenlő hozzáférés a gyermekek számára. A korábbiakhoz képest emelkedett a sajátos nevelést igénylő gyermekek száma is. Az ő fejlesztésüket kifejezetten akadályozza a magas csoportlétszám, de a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására is kevesebb idő jut. Akadályozza az óvodapedagógusok tehetséggondozással összefüggő feladatainak eredményes megvalósítását is a magas csoportlétszám.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
Problémát jelent az egységes fogalomrendszer hiánya: a gyermekvédelem, az egészségügy a „veszélyeztetett gyermek” fogalmat használja, amelynek a megítélése számos szubjektív elemet takar, és mást alkalmaznak köznevelési intézmények.	Rendszeres szakmai találkozók szervezése.

<p>A gyermekek különböző anyagi helyzete, öltözködésbeli különbségek (szerényebb-szegényesebb megjelenés óvodában, iskolában)</p>	<p>Az óvodai, iskolai környezetben egymás elfogadtatása, gyermekek szintjén történő megértetéssel, neveléssel, adományozások</p>
<p>A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek étkeztetése nem teljesen megoldott.</p>	<p>Minden érintett gyermek vegye igénybe a kedvezményes étkeztetést, erről az elutasító szülőket meg kell győzni</p>
<p>Érzelmi, és testi bántalmazások előfordulása</p>	<p>A jelzőrendszer hatékony működtetése, a környezet, elsősorban a pedagógusok észrevételeinek azonnali továbbítása az illetékesek felé (Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, jegyző) felé</p>
<p>Rendszeres étkezéshez jutás</p>	<p>EU-s élelmiszer segélycsomagokra pályázás, segélycsomagok osztása</p>
<p>Elszegényedés jeleinek időben történő észrevétele.</p>	<p>Az óvodai, iskolai odafigyelés, jelzések továbbítása a segítséget nyújtani tudó szervek felé, ruhagyűjtés, adományozások megszervezése, csere-bere akciók szervezése</p>
<p><u>A magas óvodai csoportlétszám, a zsúfoltság csökkenti a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatási, hátránykompenzáló tevékenységek eredményes megvalósítását. Kevés a férőhelyek száma.</u></p>	<p><u>A Hétszínvirág óvoda csoportlétszámainak csökkentése új csoportszobák, férőhelyek kialakításával, az udvari játékok és sportolási lehetőségek fejlesztése.</u></p>

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők esélyegyenlőségének jogi alapvetései, miszerint

- a nők és férfiak egyenjogúak, egyenlő jogok illetik meg őket minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében,

- a nőket a férfikkal egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, szakképzés, előmeneteli lehetőségek, a munkafeltételek terén, valamint a szociális biztonság területén.

A munkaviszonnyal, a munka díjazásával kapcsolatban érvényesülnie kell az egyenlő bánásmódnak. A nők tekintetében figyelemmel kell lenni a védett tulajdonságokra: nem, családi állapot, anyaság, és terhesség tekintetében.

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,

- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,

- a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt, illetve a gyermek napközbeni ellátásának megoldása miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel.

Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2009	3111	2658	2606	2257	505	401
2010	3099	3225	2568	2806	531	419
2011	2791	3184	2346	2817	445	367
2012	3170	3199	2758	2809	412	390
2013	3194	3185	2693	2838	501	347

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Önkormányzatunk nem rendelkezik adatokkal ebben a kérdésben.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkanélkülieket érintően van csak adatunk erről a területről, a teljes lakosságot érintően nincs.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Önkormányzatunk nem rendelkezik adatokkal ebben a kérdésben.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően nem rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődlegesen a bölcsődei férőhelyek számának kialakítása merül fel feladatként. Városunkban a gyermekek napközbeni ellátását szolgáló óvodai férőhelyek igények mind a három település részen kielégíti.

A belső városrészben az Alkotmány utcai tagóvoda megszűnése óta nagy a zsúfoltság, kevés a csoportszobák száma. A gyermekek felvételét a maximális csoportlétszámok megemelésével lehet csak biztosítani, így nagy a zsúfoltság.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor, melyekben nagy jelentősége van az iskola orvosoknak és védőnőknek.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A településen anyaothton, családok átmeneti otthona nem működik. Segítséget a védőnői és a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársain keresztül kaphatnak a krízishelyzetbe kerülők.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Településünkön az önkormányzati képviselő-testület tagjainak egyharmad része nő. A hivatali, oktatási intézmények dolgozóinak és vezetőinek a többsége is női munkaerő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon.

A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez ösztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő

eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. A közparkok és közkertek alkotják a kerület zöldhálózatának központi elemeit, ezeket folyamatosan szépítjük, bővítjük. Folyamatosan megújuló programkínálat mellett a helyi hagyományos programokat is szerveznek: kiállítások, színházi előadások, játszóház, gyermek- és családi programok, tanfolyamok, bálók, ünnepi és művészeti események, nyugdíjas programok egyaránt megtalálhatók.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, a munkaerő-piacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz.	Az 55 év feletti nők foglalkoztatottságának biztosítása, növelése.
A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag és jogilag kiszolgáltatott helyzetben vannak.	Felvilágosítás és ingyenes jogi tanácsadás szervezése a gyermeküket egyedül nevelő nők részére.
A településen nincs bölcsőde.	Bölcsődei ellátás megvalósítása pályázati lehetőséggel.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

1.1. számú táblázat Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2007	1091	1619	2710
2008	1076	1599	2675
2009	1055	1574	2629
2010	1054	1505	2559
2011	1042	1496	2538
2012	1006	1483	2489
2013	1004	1479	2483

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya. Városunkban a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők aránya 29 %, vagyis elég jelentős az előregedés.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,

– nők hosszabb élettartama („feminization of ageing”).

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend- szeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	912	38	4	388	na	
2009	844	45	5	281	na	
2010	879	54	6	330	na	
2011	738	62	8	193	na	
2012	754	63	8	243	na	
2013	848	52	6	489	na	

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

Az idős korosztály (jellemzően az 55 év feletti) foglalkoztatási mutatói a településen nagyon alacsonyak. Annak a személynek, aki ebben a korban munkanélkülivé vált, az elhelyezkedési esélye a nullával egyenlő, sokkal kiszolgáltatottabb a munkaerő-piacon. Ebben az esetben látványos a diszkrimináció, hiszen nem csak az elhelyezkedési esélye rosszabb, a létszámleépítés is hamarabb eléri a korosztályt. A településen a regisztrált munkanélküliek száma 2011. évben 63 fő 55 év feletti.

Az sem jellemző, hogy a lakosság köréből többen éljenek a nyugdíj melletti/helyetti munkavégzés lehetőségével.

A település előregedő, az idős, nyugdíjas emberek a vidéki életmóddal járó többletterhelés miatt örülnek, ha a ház körüli teendőket el tudják látni. Az idősek nagy része az „helyi születésű lakosság” kertés házban lakik, ahol akad munka bőven.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A településen nincs elegendő munkahely a fiatalok számára sem, így a nyugdíjasok foglalkoztatására sincs lehetőség.

A tevékeny időskor, pl. élethosszig tartó tanulás sem jellemző.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma
------------------------------	---

	fő	fő	%
2007	1153	26	2,3
2008	1161	24	2,1
2009	1183	23	1,9
2010	1186	18	1,5
2011	1198	20	1,7
2012	1228	21	1,7
2013	1250	21	1,7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nincs hivatalos adat a kérdéssel kapcsolatban.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az önkormányzat kötelező feladatákként biztosítja a rászoruló, településen élő idősek számára a szociális alapszolgáltatásokat, továbbá a nem kötelező alapszolgáltatásokhoz való hozzájutást. Az egészségi állapotuk miatt szociális vagy mentális támogatásra szorulóknak szívesen veszik az önkormányzat, vagy a civil szervezetek megkeresését, és veszik igénybe a szolgáltatásokat saját otthonukban. Nappali ellátásra a Humán Szolgáltató Központ Idősek Otthonában van lehetőség, melyet szívesen vesznek igénybe. A célcsoport az egészségügyi szakellátást a helyi szakrendelőkben igénybe tudja venni, aki betegsége folytán, vagy mozgásában korlátozott, annak lehetősége van betegszállítót igényelni, vagy a falugondnoki szolgáltatást pl. a Perényi- és a Károlyi-tanyákon élők.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen aktív nyugdíjas élet folyik, melynek mozgatói a nyugdíjas egyesületek, ahol a tagok rendszeresen összegyűlnek. Jó kapcsolatot ápolnak más települések klubjaival. Munkájukra mindig lehet számítani a településen megszervezésre kerülő rendezvények bonyolításában, vendéglátásban. Szívesen vesznek részt „Ki mit tud?” jellegű énekes-táncos és prózai megmérettetéseken. Rendszeres próbákat tartanak, folyamatosan szép eredményeket érnek el neves országos versenyeken.

c) idősek informatikai jártassága

A település időseire nem jellemző az informatikai jártasság, kevesen tudják rendeltetésének megfelelően használni a számítógépet.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősellátás és a szociális gondoskodás területén az utóbbi években egyre jelentősebb szerep jutott a civil szektornak, egyházi, alapítványi és magán szervezetek is több szociális intézményt hoztak létre és működtetnek.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály a célcsoport.	Polgárórség fokozott járőrözése, veszély esetén riaszthatósága, elérhetősége.
Az idős emberek morbiditási mutatói rosszak.	Szűrések, előadások szervezése, tájékoztatók készítése. Az idős emberek egészségügyi állapota javul.
Nyugdíjasokat érintő kérdésekben tájékoztatások hiánya.	Előadások, honlap, helyi média lehetőségének bővítése.
Fizikai-, és szellemi aktivitás tudatos megőrzésére több programra van szükség.	Nyugdíjas klubok egymás közötti programok szervezése.

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

támogató szolgáltatás	na	na	na	na	na	na	2	2	2
nappali ellátás	na	na	na	na	na	na	1	1	1

Forrás: helyi adatgyűjtés,

Településünkön a még önmaguk ellátására képes emberek életvitelének a megkönnyítését szívügyének tekinti, a falugondnoki szolgálat és a civil szervezetek személyre szabott gondoskodási lehetőséget jelentenek.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2007	363	na
2008	343	na
2009	334	na
2010	312	na
2011	648	na
2012	614	na
2013	591	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fogyatékkal élő személyek számára az önkormányzatunknak nincs lehetősége a jogszabályi kötelezettségeken kívüli kompenzációra.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A település nagy részén az akadálymentesítés megoldott, illetve tervezés alatt áll.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A témakörben nem rendelkezünk megfelelő adatokkal.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A nem önkormányzati tulajdonú épületek akadálymentesítettségéről információval nem rendelkezünk

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A település nagy részén az akadálymentesítés megoldott, illetve tervezés alatt áll.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Településünkön fogyatékosok nappali klubja működik, illetve a falugondnoki szolgálat segíti a bevásárlásaikat, kimozdulásukat.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Önkormányzatunk csak a jogszabályokban előírt kompenzációkat tudja biztosítani.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek, vagy fogyatékoszt ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás, képzések szervezése (db), olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.
Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.
Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

„Segítő Kezek” Közalapítvány (székhelye: 4800. Vásárosnamény, Tamási Áron u. 1.): beteg, fogyatékos gyermekek és családjaik segítségét felvállaló szervezetként tevékenykedik.

Vöröskereszt helyi szervezete is tevékeny részt vállal, különösen a beteg és mélyszegénységben élő gyermekek megsegítésében.

A településen a **rendőrség bűnmegelőzési munkáját** kiegészítik és támogatják a helyi **polgárőr** szervezetek, akik a közrend, közbiztonság védelmében, a közterületek közintézmények védelmének biztosításában nyújtanak segítséget. Mind a három településrészen működik önálló polgárőr szervezet.

Vásárosnamény Diák Sportegyesület (székhelye 4800 Vásárosnamény, Rákóczi út 21.): A fiatalok számára a sportolás és testedzés lehetőségének biztosít, utánpótlást nevel a futball sportágban, versenyeket szervez és a sport hagyományainak ápolja.

Beregért és Jövőnkért Egyesület (székhelye: 4803 Vásárosnamény II., Gulácsi út 69.): Az egyesület tevékenységének elsődleges célja térségben élők támogatása.

Diákmozgalomért Alapítvány (székhelye: 4800 Vásárosnamény, Kossuth út 19.)

Beregi Iskolaszövetség (székhelye: 4800 Vásárosnamény, Rákóczi út 6-12.)

Beregi Diákspport Egyesület (székhelye: 4800 Vásárosnamény, Rákóczi út 6-12.)

Eötvös József Alapítvány (székhelye: 4800 Vásárosnamény, Rákóczi út 6-12.): Célja a kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulók jutalmazása, az éves iskolai névadó nap megrendezése, az Eötvös József Általános Iskola tárgyi feltételeinek javítása.

HÓRUSZ Oktatási és Térségfejlesztési Közhasznú Alapítvány (székhelye: 4800 Vásárosnamény, Petőfi utca 37/ a.): A egyesület céljai között szerepel a keleti régió térség-fejlesztése, felzárkóztatása, különösen az oktatás és képzés eszközeinek felhasználásával. A korszerű és igényes pedagógiai munkát folytató alap és középfokú oktatás támogatása, érdekképviselete. Kulturális, művelődési, szabadidő és ismeretterjesztő programok, előadások szervezése és támogatása. Az oktatási intézmény-, és az abban tanul- és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek támogatása, segítése. Továbbá tudományos tevékenység, kulturális tevékenység, természetvédelem, euroatlanti integráció elősegítése, egyéb az alapító okiratban foglaltak szerint.

Kölcseys Gyermekekért Alapítvány (székhelye: 4800 Vásárosnamény, Damjanich utca 34.) Az Egyesület fő tevékenysége a Kölcsey Ferenc Általános Művelődési Központ tanulóinak szellemi, fizikai és erkölcsi fejlődésének segítése. Az iskola felszereltségének javítása. A nevelési feltételek javítása, korszerűsítése. A gyermekekkel kiemelten foglalkozók támogatása. Egyéni és csoportos tanulmányok támogatása. Tanulmányutak, szakkirándulások szervezése. Az idegen nyelvoktatás feltételeinek korszerűsítése, kulturális tevékenység.

Vásárosnaményi Református Egyház (székhelye: 4800 Vásárosnamény, Beregszászi út 2.)

Vitkai Református Egyház (székhelye: 4800 Vásárosnamény, Kiss Ernő u. 2.)

Római Katolikus Egyház (székhelye: 4800 Vásárosnamény, Rákóczi Ferenc út 19.)

Az egyházak a mélyszegénységben élők, a gyermekek, a kisgyermekes nők, a fogyatékkal élők célcsoportokkal is foglalkoznak rendszeres vagy eseti jelleggel.

A helyi nyugdíjas klubokra is mindig lehet számítani a rendezvények támogatásában, lebonyolításában.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az **Önkormányzat** a jóléti háló alakításában és működtetésében fokozottabban számít a civilek részvételére, így a városban működő **egyházak, nyugdíjas szervezetek, ifjúsági szervezetek, a**

vöröskereszt, az alapítványok és egyéb civil segítők aktív közreműködésére, akik tagjai az észlelő-jelzőrendszernek, és partnerként vesznek részt a pályázati és egyéb programok megvalósításában is.

Vásárosnamény Város Önkormányzata a gyermekjóléti, gyermekvédelmi alap, kötelező vagy vállalt feladatait saját fenntartású, vagy kistérségi társulások intézmény, illetve megyei intézmény útján látja el.

A városban működő civil szervezetek a fenti területeket nem fedik le teljes körűen. Ezek a szervezetek az alábbiak szerint kategorizálhatók: egyesületek, sportegyesületek, alap- és középfokú oktatási-nevelési intézmények alapítványai. Az oktatási-nevelési intézmények alapítványainak célja minden esetben az intézményi oktatás feltételeinek javítása, az SZJA 1%-ából befolyó bevételekből.

Az önkormányzatok alapvető kötelessége és érdeke, hogy feladataikat költséghatékony módon oldják meg, részben, mert közpénzek felhasználásáról van szó, részben pedig e feladatok rendszerint alulfinanszírozottak. Ez utóbbi olyan megoldások keresésére ösztönzi az önkormányzatot, melyek lehetőség szerint minimális költségvetési forrás lekötésével megfelelően biztosítják az ellátást. Az együttműködés egyik lehetséges formája a feladatmegosztás. Az önkormányzat saját forrásai és kapacitásuk kiegészítésére, a rugalmasság és a szaktudás bővítésére keresi az együttműködés lehetőségeit a kultúra, sport- és szabadidő, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, környezetvédelem, településfejlesztés területén. Településünkön csak Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi **társulásokkal** való partnerség

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat (RNÖ) szívesen vállal szerepet minden, a roma célcsoportot érintő feladat, pályázat megvalósításában, ennek biztosítására együttműködési megállapodás is létrejött az RNÖ és Vásárosnamény Város Önkormányzata között. A HEP 3. 8. pontjában részletesen ismertetésre került.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A HEP 8. a) pontjában a nevek ismertetése mellett ez már kifejtésre került.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Nincs értékelhető adatunk ezen a területen. Szükséges az adathiány megszüntetése, a megfelelő információk megszerzése céljából a kapcsolatok építése.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyzetelemzéshez adatot szolgáltatottak, illetve a korábban elkészített anyagaik felhasználásával segítségünkre voltak az önkormányzati intézmények dolgozói, a területek szakemberei. A kapcsolatot elektronikus úton tartottuk. A jövőben fórum jelleggel történő megbeszéléseket is tervezünk.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Az önkormányzat honlapján elérhetővé tettük az első verziót, és a beérkező vélemények alapján a szükség szerinti módosító javaslatokat a képviselő-testület elé visszük.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Alacsony az aktív korú lakosságon belül a foglalkoztatottak aránya	Az önkormányzat nyújtson be pályázatot minden elérhető közfoglalkoztatási pályázatra. Mezőgazdasági képzés(ek) és piacképes szakmákra átképzés(ek) szervezése az álláskeresők álláskeresési esélyeinek növelése érdekében.
	13% -os mértékű az aktív korú lakosságon belül a 21-35 év közötti korú nyilvántartott álláskeresők aránya	Az önkormányzat nyújtson be pályázatot tapasztalatszerzési cézzal kiírt közfoglalkoztatási pályázatra.
	A településen magas a lakásfenntartási támogatásban részesülők száma (368 fő/2011.év)	Tájékoztatási rendszer működtetése a rászorulóknak önkormányzat és civil megsegítése érdekében
	Magas az aktív korú lakosságon belül a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők aránya	Pályakezdő munkanélküliek tudásbázisának felmérése, kiajánlása a munkaerőpiacra.
	Magas a nyilvántartott álláskeresők között a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező lakosok aránya	Általános iskola felnőttképzési program beindítása az alacsony képzettségű munkaerő-piaci esélyének javítására. Alacsony képzettségű lakosság speciális foglalkoztatási programjának kidolgozása.
Gyermekek	A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
	A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek étkeztetése nem teljesen megoldott, a rendszeres étkezéshez	Minden érintett gyermek vegye igénybe a kedvezményes étkeztetést, erről az elutasító szülőket meg kell győzni.

	<p>jutásuk nem mindig biztosított.</p>	
	<p>Érzelmi, és testi bántalmazások előfordulása.</p>	<p>A jelzőrendszer hatékony működtetése, a környezet, elsősorban a pedagógusok észrevételeinek azonnali továbbítása az illetékesek felé (Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, jegyző) felé</p>
	<p>Elszegényedés jeleinek időben történő észrevétele.</p>	<p>óvodai, iskolai odafigyelés, jelzések továbbítása a segítséget nyújtani tudó szervek felé, ruhagyűjtés, adományozások megszervezése, cserebere akciók szervezése</p>
Idősek	<p>A bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály a célcsoport.</p>	<p>Polgárőrség fokozott járőrözése, veszély esetén riaszthatósága, elérhetősége.</p>
	<p>Az idős emberek morbiditási mutatói rosszak.</p>	<p>Szűrések, előadások szervezése, tájékoztatók készítése. Az idős emberek egészségügyi állapota javul.</p>
	<p>Nyugdíjasokat érintő kérdésekben tájékoztatások hiánya.</p>	<p>Előadások, honlap, helyi média lehetőségének bővítése.</p>
	<p>Fizikai-, és szellemi aktivitás tudatos megőrzésére több programra van szükség.</p>	<p>Nyugdíjas klubok egymás közötti programok szervezése.</p>
Nők	<p>Az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, a munkaerő-piacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz.</p>	<p>Az 55 év feletti nők foglalkoztatottságának biztosítása, növelése.</p>
	<p>A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag és jogilag kiszolgáltatott helyzetben vannak.</p>	<p>Felvilágosítás és ingyenes jogi tanácsadás szervezése a gyermeküket egyedül nevelő nők részére.</p>
	<p>A településen nincs bölcsőde.</p>	<p>Bölcsődei ellátás megvalósítása pályázati lehetőséggel.</p>
Fogyatékkal élők	<p>Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek, vagy fogyatékoszt ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.</p>	<p>A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás, képzések szervezése (db), olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.</p>
	<p>Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.</p>	<p>Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.</p>
	<p>Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe.</p>	<p>Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.</p>

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. A aktívkorúak foglalkoztatásának bővítése 2. Élethosszig tartó tanulás 3. Az életminőség szinten tartása 	Önkormányzati Osztály Roma Nemzetiségi Önkormányzat Munkaügyi Kirendeltség
Gyermekek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Családi kötelek erősítése. 2. Étkezés biztosítása 3. Védelem 4. Szakemberek tájékoztatása 	Önkormányzati Osztály Roma Nemzetiségi Önkormányzat Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat Nevelési Tanácsadó Oktatási intézmények Védőnői Szolgálat Gyámhatóság
Nők	<ol style="list-style-type: none"> 1. Túl az ötvenen is értékes vagyok! 2. Tájékoztatás, jogi segítségnyújtás 3. Bölcsőde létesítése 	Önkormányzati Osztály Roma Nemzetiségi Önkormányzat Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat Munkaügyi Kirendeltség BEREGETŐT Egészségügyi Alapellátás és Védőnői Szolgálat
Idősek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Senki ne legyen áldozat! 2. Szűrőprogramok népszerűsítése 3. Az idősek megfelelő tájékoztatása az őket érintő kérdésekben. 4. Aktív nyugdíjas évek. 	Önkormányzati Osztály Roma Nemzetiségi Önkormányzat Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat Nyugdíjas Klubok Esze Tamás Művelődési Központ Városi Rendőrkapitányság Egészségügyi Alapellátás és Védőnői Szolgálat
Fogyatékkal élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. Az elszigeteltség csökkentése a fogyatékkal élők körében. 2. A fizikai akadályok megszüntetése. 3. Egészségügyi prevenció a fogyatékkal élők életében. 	Önkormányzati Osztály Roma Nemzetiségi Önkormányzat Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat Nyugdíjas Klubok Esze Tamás Művelődési Központ Városi Rendőrkapitányság Egészségügyi Alapellátás és Védőnői Szolgálat

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák nem érzik kirekesztettnek magukat.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők lehetőség szerint foglalkoztatáshoz, ezáltal szociális biztonsághoz jussanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek testi, lelki, érzelmi fejlődésének biztosítását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek életkori sajátosságaikból eredő speciális szükségleteinek a kielégítésére, a velük szemben történő szolidáris viselkedésre.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a társadalmi szerepvállalás erősítését, az anya- és a családösszetartó szerep támogatását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életminőségének javítására, az elszigeteltség csökkentésére.

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	A aktívkorúak foglalkoztatásának bővítése	A lacsony az aktív korú lakosságon belül a foglalkoztatottak aránya 13%-os mértékű az aktív korú lakosságon belül a 21-35 év közötti korú nyilvántartott álláskeresők aránya; Magas az aktív korú lakosságon belül a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők aránya	A foglalkoztatottak számának a növelése, a munkatapasztalat megszerzésének biztosítása.	- Vásárosnamény Város Antiszegregációs Terve - Együttműködési Megállapodás az RNÓ-vel	Legalább évente két 6 vagy 8 órás foglalkoztatási programhoz biztosítani kell a költségvetésben az önrészt. Pályázat benyújtása a Munkaügyi Kirendeltséghez.	Polgármester	Folyamatos	Foglalkoztatottak száma	Önkormányzati költségvetése, és személyi tárgyi feltételek megteremtése.	Megvalósulás esetén folyamatosan.
2	Élethosszig tartó tanulás	Magas a nyilvántartott álláskeresők között a legfejlebb általános iskolai végzettséggel rendelkező lakosok aránya	Piacépes szaktudás megszerzése.	- Vásárosnamény Város Antiszegregációs Terve - Együttműködési Megállapodás az RNÓ-vel	Kapcsolatépítés a szakképző intézményekkel. Gyakorlati képzés helyeinek keresése.	Önkormányzati Osztály	Folyamatos	A képzések és az elhelyezkedők arányának az alakulása.	Pályázati források.	Nem releváns.
3	Az életminőség szinten tartása	A településen a magas lakásfenntartási támogatásban részesülők	Az elszegényedett családok eladósodottságának		További támogatási lehetőségek további forrásainak	Önkormányzati Osztály	Folyamatos	A lakásfenntartási támogatásban részesülők arányának	Állami és önkormányzati források.	Források megléte esetén folyamatosan.

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

	száma (368 fő/2011.év)	csökkentése	keresése, munkalehetőségek biztosítása.	Önkormányzati Osztály	Folyamatos	Gondozott családok száma.	Személyi és tárgyi feltételek megteremtése.	Folyamatosan fenntartandó.
II. A gyermekek esélyegyenlősége								
1	Családi kötelezések erősítése.	A család működését zavaró akadályozó okok közül a családok anyagi, szociális, nevelési, gondozási, törődési, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megelőzése.	A család működését zavaró akadályozó okok kiküszöbölése. A családok bevonása szervezett programokba.	Megfelelő szakemberek bevonása a családgondozásba, egyéni fejlesztésbe.	Folyamatos	Gondozott családok száma.	Személyi és tárgyi feltételek megteremtése.	Folyamatosan fenntartandó.
2	Étkezés biztosítása	A hátrányos és hátrányosan érintett gyermekek étkeztetése nem teljes mértékben megoldott, rendszeres étkezéshez jutásuk nem biztosított.	A kedvezményes étkeztetést igénybe vevők részére biztosítottak.	A szülők tájékoztatása a kedvezményeiről, meggyőzése az igénybevételeiről.	Folyamatos	A kedvezményes étkeztetést igénybe vevők száma.	Állami, önkormányzati források biztosítása.	Folyamatosan
3	Védelem	Érzelmi, és testi bántalmazások előfordulása	Ne forduljanak elő gyermekbántalmazások.	A gyermekek tájékoztatása jogairól, a jelzőrendszer hatékony működtetése.	Folyamatos	A jelzőrendszerhez beérkező esetek számának alakulása.	Humán erőforrás biztosítása.	Folyamatosan
4	Szakemberek tájékoztatása	Elszegényedés jeleinek időben történő észrevétele.	Az oktatási intézmények dolgozói vegyék észre a gyermekek életkörülményeiben bekövetkező drasztikus változásokat, és	A gyermekekkel foglalkozó szakemberek észrevételeiket továbbítsák a segítségnyújtó, vagy adományozó szervezetek felé.	Folyamatos	Jelzések számának alakulása.	Önkormányzati és egyéb adományforrások bevonása.	

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

III. A nők esélyegyenlősége													
1	Túl az ötvenen is vagyok!	Az 55 év feletti munkanélküli nők száma magas, munkaerő-piacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz.	Az önkormányzat a közfoglalkoztatás során részesítse előnyben a lehetőségekhez mérten az 55 év feletti munkavállalókat, annak érdekében, hogy ez a korosztály minél nagyobb létszámban legyen jelen a (köz)foglalkoztatásban.	Központi jogszabályok	Felvilágosítás és ingyenes jogi tanácsadás szervezése a gyermeküket egyedül nevelő nők részére.	Jegyző	Folyamatos	Az 55 év feletti nők foglalkoztatásának alakulása	Önkormányzati költségvetés, humán erőforrás biztosítása.	Folyamatos.			
2	Tájékoztatás, jogi segítségnyújtás	A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag és jogilag kiszolgáltatott helyzetben vannak.	Az önkormányzat érdekvédelmi tevékenységét javuljon, az ismereteik bővíljenek.				Folyamatos	A fórumokon, tanácsadásokon résztvevők száma.	Civil szervezetek által biztosított humán erőforrás al.	Folyamatosan.			
3	Bölcsőde létesítése	A településen nincs bölcsőde.	Biztosítva legyen településen bölcsődés korúak ellátása.		A BEREGETŐT által elnyert forrásból épüljön meg a tervezett bölcsőde.	Polgármester	2014. 12. 31.	A bölcsődei férőhelyek száma.	Pályázati forrás	A használatba vételtől folyamatosan.			
IV. Az idősek esélyegyenlősége													
1	Senki ne legyen áldozat!	A bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály a célcsoport.	Az idősek ne váljanak áldozattá városunkban.	Vásárosnamény Város Önkormányzatának Közbiztonsági és Büntetőeljárásügyi Koncepciója és	Bűn megelőzési tájékoztató, figyelem felhívás az áldozattá válás elkerülése érdekében.	Jegyző	Folyamatos	Tájékoztató kiadványok, fórumok száma.	Nem releváns	Folyamatosan.			

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

		Cselekvési Terve									
2	Szűrőprogramok népszerűsítése	Az idősek morbiditási mutatói rosszak.	Az idősek halálózási mutatóinak lehetőség szerinti csökkentése.		A megelőzés érdekében ingyenes szűrővizsgálatok biztosítása, az eljutás elősegítése.	Alpolgármester	Folyamatos	A szűréseken részt vett idősök aránya.	Önkormányzati, civil források bevonása.	Folyamatosan.	
3	Az idősek megfelelő tájékoztatása az őket érintő kérdésekben.	Nyugdíjasokat érintő kérdésekben tájékoztatások hiánya.	A korosztály tájékozottsága javul.		A városi média felületén, az önkormányzat ügyintézőin, a falugondnokon, a házi segítségnyújtók n, háziorvosokon keresztül az információk megfélelő átadása a korosztály számára.	Jegyző	Folyamatos	Panaszbejelentések számának csökkentése.	Humán erőforrás biztosítása.	Folyamatosan.	
4.	Aktív nyugdíjas évek.	Fizikai, szellemi aktivitás tudatos megőrzésére több programra van szükség.	A nyugdíjasok aktivitása erősödik.		Fizikai-, szellemi és aktivitás tudatos megőrzésére programok. Nyugdíjasklub, Énekkarok (helyi hagyományok) megtartása.	Jegyző	Folyamatos	Rendezvények számának alakulása.	Humán erőforrás biztosítása.	Folyamatosan.	
V. A. fogyatékkal élők esélyegyenlősége											
1	Az elszigeteltség csökkentése a fogyatékkal élők körében.	Az elszigetelten élő, fogyatékkal élők vagy gyermekeket nevelő szülőknek vagy fogyatékos ápoló	Az elszigetelten élő, fogyatékkal élők vagy gyermekeket nevelő szülőknek vagy fogyatékos ápoló		A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatja a közösséget.	Önkormányzati Osztály	Folyamatosan.	A nappali klub rendezvényein résztvevők száma.	Civil erőforrás bevonása.		

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

		családtagnak kapcsolatteremtő szere, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	családtagnak kapcsolatteremtő szere, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás, képzések szervezése olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti. Kapcsolatfelvételi a nappali klubbal.						
2	A fizikai akadályok megszüntetése.	Közszolgáltatásokhoz, kulturális sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	A fizikai akadálymentesítés megvalósítása.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.	Jegyző	Folyamatos	Az akadálymentesített önkormányzati intézmények, közterületek száma, programok száma, résztvevők száma.	Önkormányzati és pályázati források.	A fizikai akadálymentesítés 2014.12.31. A programoké folyamatos.	
3.	Egészségügyi prevenció a fogyatékkal élők életében.	Az egészségügyi prevenció szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe.	A mozgásukban korlátozottak eljuttatása a szűrővizsgálatokra. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljuttatásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.	Jegyző	Folyamatos	A szűrőprogramok száma, Résztvevő célcsoport személyek száma.		Folyamatosan.	

Az Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata során a következő megállapításokra került sor:

Az Intézkedési Tervben foglaltak megvalósításának az ütemezését minden esetben módosítani kellett 2018. december 31-re, ahol az elfogadott HEP-ben „folyamatos” határidőt jelöltünk meg. A valóságban a problémák folyamatosan fennállnak, egyszerű megoldással nem kiküszöbölhetőek, de a „számonkérés”, értékelés lehetősége miatt szükséges az érvényben lévő HEP érvényességi idején belül jelölni ki a határidőket. A statisztikai adatokat kiegészítettük a legfrisebb adatsorokkal.

AIII/3. pontban meghatározott 'Bölesőde létesítése' határidejét 2015. december 31-re módosítani szükséges, mert az építési munkálatok a kitűzött határidőig befejeződtek, de a belső terek kialakítása, az épület használatba vétele még nem történt meg.

A 2013-ban beazonosított problémák továbbra is helytállóak,. A megoldások egy része kívül esik az Önkormányzat hatáskörén. A foglalkoztatottság, az anyagi háttér biztosítása egyedül nem oldható meg. Szükség van az állami források, lehetőségek fel-, ill. kihasználására.

A munkahelyteremtésben jelentős előrelépés volt a 2014-ben átadott Közigazgatási Adatfeldolgozó Központ, ami több száz ember/család számára teremtetett lehetőséget az elhelyezkedésre.

A 2010-ben termelését beszüntető INTERSPAN Faipari Kft. visszatelepül a városba, és komoly fejlesztéseket is végez, ezáltal 2016-tól újabb emberek számára nyílik munkalehetőség.

Az M3-as autópálya átadása bekapcsolta városunkat az ország és Európa vérkeringésébe, ami szintén vonzóvá teheti a térséget az új befektetők részére.

A szociális ellátások rendszerének központi átalakítása továbbra is segítséget jelent az elhelyezkedni nem tudó, rászorult emberek megélhetésének a biztosítására.

A HEP IT táblázatában foglaltak továbbra is fennállnak, megvalósításuk a lehetőségek függvényében folyamatosan szükséges.

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének Felülvizsgálata 2016. június (HEP II)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	A helyzelelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	2018.12.31.	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége									
1	A aktívkorúak foglalkoztatásának bővítése	A foglalkoztatottak számának a növelése, munkatapasztalat szerzésének biztosítása.	-Vásárosnamény Város Anti-szegregációs Terve -Együttműködési Megállapodás az RNO-vel	Legalább évente két 6 vagy 8 órás foglalkoztatási programhoz biztosítani kell a költségvetésben az önrészt. Pályázat benyújtása a Munkaügyi Kirendeltséghez.	Polgármester	2018.12.31.	Foglalkoztatottak száma	Önkormányzati költségvetése, személyi és tárgyi feltételek megteremtése.	Megvalósulás folyamatosan. esetén
2	Élethosszig tartó tanulás	Piacépes szaktudás megszerzése.	-Vásárosnamény Város Anti-szegregációs Terve -Együttműködési Megállapodás az RNO-vel	Kapcsolatépítés a szakképző intézményekkel. Gyakorlati képzés helyeinek keresése.	Önkormányzati Osztály	2018.12.31.	A képzések és az elhelyezkedők arányának alakulása.	Pályázati források.	Nem releváns.
3	Az életminőség szinten tartása	Az elszegényedett családok eladósodottságának a csökkentése		További támogatási lehetőségek további forrásainak keresése, munkalehetőségek biztosítása.	Önkormányzati Osztály	2018.12.31.	A lakásfenntartási támogatásban résztvevők arányának alakulása.	Állami önkormányzati források.	Források megléte esetén folyamatosan.
II. A gyermekek esélyegyenlősége									
1	Családi kötelek erősítése.	A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok	A család működését zavaró és akadályozó okok kiküszöbölése.	Megfelelő szakemberek bevonása	Önkormányzati Osztály	2018.12.31.	Gondozott családok száma.	Személyi és tárgyi feltételek megteremtése.	Folyamatosan fenntartandó.

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

		anyagi, család gondozásból, a nevelés, szeretet adó adó veszélyeztetettség megemelkedett.	A család bevonása szervezett programokba.		család gondozásba, egyéni fejlesztésbe.						
2	Étkezés biztosítása	A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek étkeztetése nem teljes a rendszeres étkezéshez jutásuk nem mindig biztosított.	A kedvezményes étkeztetést igénybe a rászorultak.		A szülők a tájékoztatása a kedvezményekről, az igénybevétele előnyeiről.	Jegyző	2018.12.31.	A kedvezményes étkeztetést igénybe vevők száma.	Állami, önkormányzati források biztosítása.	Folyamatosan	
3	Védelem	Érzelmi, és testi bántalmazások előfordulása	Ne forduljanak elő gyermekbántalmazások.	Gyermekvédelmi törvény	A gyermekek tájékoztatása jogairól, a jelzőrendszer hatékony működtetése.	Jegyző	2018.12.31.	A jelzőrendszerhez beérkező esetek számának alakulása.	Humán erőforrás biztosítása.	Folyamatosan	
4	Szakemberek tájékoztatása	Elszegényedés jeleinek időben történő észrevétele.	Az oktatási intézmények dolgozói vegyék észre a gyermekek életkörülményeiben bekövetkező drasztikus változásokat, és tegyék meg a szükséges lépéseket.		A gyermekekkel foglalkozó szakemberek észrevételeiket továbbítsák a segítséget nyújtó, vagy adományozó szervek felé.	Jegyző	2018.12.31.	Jelzések számának alakulása.	Önkormányzati és egyéb adományi források bevonása.		
5.	Óvodai férőhelyek kialakítása	A magas óvodai csoportlétszám, a zsúfoltság csökkenti a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatási, hátránykompenzáló tevékenységek eredményes megvalósítását.	Az optimális csoportlétszámok biztosítása, a hatékony fejlesztési lehetőségek érdekében.		Pályázati források keresése a fejlesztések megvalósítása érdekében.	Polgármester	2018.12.31.	Csoportszobák és csoportlétszámok alakulása.	Állami és önkormányzati források bevonása.	Folyamatosan.	
III. A nők esélyegyenlősége											
1	Túl az ötvenen is értékes vagyok!	Az 55 év feletti munkanélküli nők száma	Az önkormányzat a közfoglalkoztatás során részt vesz	Az önkormányzati intézményekben a foglalkoztatás	Polgármester	2018.12.31.	Az 55 év feletti nők foglalkoztatásának	Önkormányzati költségvetés, humán erőforrás	Folyamatos.		

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

	magas, a munkaeö-piacon való elhelyezkedésük nagyon nehéz.	a előnyben lehetőségekhez mérten az 55 év feletti munkavállalókat, annak érdekében, hogy ez a korosztály minél nagyobb létszámban legyen jelen a (köz)foglalkoztatásban.	Központi jogszabályok	Felvilágosítás és ingyenes jogi tanácsadás a szervezetek a gyermekeiket egyedül nevelő nők részére.	Jegyző	2018.12.31.	A fórumokon, tanácsadásokon résztvevők száma.	Civil szervezetek által biztosított humán erőforrás al.	biztosítása.	
2	Tájékoztatás, jogi segítségnyújtás	A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag és jogilag kiszolgáltatott helyzetben vannak.	A érdekérvényesítő képessége javuljon, az ismereteik bővüljenek.	A BEREGETŐT által elnyert forrásból épüljön meg a tervezett bölcsőde.	Polgármester	2015. 12. 31.	A bölcsődei férőhelyek száma.	Pályázati forrás	Folyamatosan.	A használatba vételtől folyamatosan.
3	Bölcsőde létesítése	A településen nincs bölcsőde.	Biztosítva legyen a településen a bölcsődés korúak ellátása.							
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
I	Senki ne legyen áldozat!	A bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett a korosztály a célcsoport.	Az idősek ne váljanak áldozattá városunkban.	Bűnmegelőzési tájékoztató, figyelem felhívás az áldozattá válás elkerülése érdekében.	Jegyző	2018.12.31.	Tájékoztató kiadványok, fórumok száma.	Nem releváns	Folyamatosan.	
2	Szűrőprogramok népszerűsítése	Az idősek morbiditási mutatói rosszak.	Az idősek halálózási mutatóinak lehetőség szerint csökkentése.	A megelőzés érdekében ingyenes szűrővizsgálatok biztosítása, az eljutás elősegítése.	Alpolgármester	2018.12.31.	A szűréseken részt vett idősök aránya.	Önkormányzati, civil források bevonása.	Folyamatosan.	
3	Az idősek megfelelő tájékoztatása az őket érintő kérdésekben.	Nyugdíjasokat érintő kérdésekben	A korosztály tájékozottsága javul.	A városi média felületén, az önkormányzat	Jegyző	2018.12.31.	Panaszbejelentések számának csökkenése.	Humán erőforrás biztosítása.	Folyamatosan.	

VÁSÁROSAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

	tájékoztatások hiánya.				ügyintézőn, a falugondnokon, a házi segítségnyújtókon, háziorvosokon az keresztül információk megfelelő átadása a korosztály számára.					
4.	Aktív nyugdíjas évek.	Fizikai, szellemi aktivitás tudatos megőrzésére több programra van szükség.	A nyugdíjasok aktivitása erősödik.	Jegyző	Fizikai, és szellemi aktivitás tudatos megőrzésére programok. Nyugdíjasklub, Énekkarok (helyi hagyományok) megtartása.	2018.12.31.	Rendezvények számának alakulása.	Humánerőforrás biztosítása.	Folyamatosan.	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Az elszigeteltség a fogyatékkal élők körében.	Az elszigetelten élő, fogyatékkal élők vagy gyermekek nevelő szülőknek vagy fogvatékoszt ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervezésre, fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	Az elszigetelten élő, fogyatékkal élők vagy gyermekek nevelő szülőknek vagy fogvatékoszt ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervezésre, fórumokba való bekapcsolódásra lehetőség teremtése.	Önkormányzati Osztály	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatja a közösséget. Lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás, képzések szervezése olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti. Kapcsolatfelvétel a nappali klubbal.	2018.12.31.	A nappali klub rendezvényein résztvevők száma.	Civil erőforrás bevonása.		
2	A fizikai akadályok megszüntetése.	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	A fizikai akadálymentesítés megvalósítása.	Jegyző	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, és információs kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.	2018.12.31.	Az akadálymentesített önkormányzati intézmények közterületek száma, programok száma, résztvevők	Önkormányzati és pályázati források.	A fizikai akadálymentesítés 2014.12.31. A programoké folyamatos.	

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK FELÜLVIZSGÁLT HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

3.	Egészségügyi prevenció a fogyatékkal élők életében.	Az egészségügyi prevenció szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe.	A mozgásukban korlátozottak eljuttatása a szűrővizsgálatokra. Szükséges támogatás a szűrőprogramokra történő eljuttatásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban vegyenek részt az egészségügyi szűrővizsgálatokon.	Jegyző	2018.12.31.	A szűrőprogramok száma, Résztvevő célcsoport személyek száma.	Folyamatosan.
----	---	---	---	---	--------	-------------	---	---------------

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be, és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Munkacsoportot hozunk létre, melynek vezetője a Szociális, Egészségügyi és Művelődési Bizottság elnöke, tagjai a jegyző, az önkormányzat HEP képviselője és a köztisztviselők.

A HEP Munkacsoport feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások szükség szerinti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Munkacsoport ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására a képviselő-testület számára.

Nyilvánosság

A Helyi Esélyegyenlőségi Program teljes dokumentációja mindenki számára hozzáférhető az önkormányzat honlapján. A véleményeket, észrevételeket folyamatosan jelezhetik a hep@vasarosnameny.hu elérhetőségen.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A kétévente történő monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a mindenkori jegyző felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Munkacsoport létrejöttének szervezése, működésének támogatása.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Munkacsoport tagjainak a bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerjék és kövessék a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A HEP Munkacsoport vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen,
- a HEP Munkacsoport összehívása és működtetése.

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Munkacsoport 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Munkacsoport a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja, és javaslatot tesz az önkormányzat képviselő-testületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

A HEP IT 2013-2014-ben történt megvalósulása

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

1. A aktívkorúak foglalkoztatásának bővítése

A Közigazgatási Adatfeldolgozó Központ átadása kb. 300 fő foglalkoztatását valósította meg a térségben.

2. Élethosszig tartó tanulás

A munkaügyi központ által szervezett tanfolyamokon 2014-ben 106 fő vett részt alapképzettség, konyhai kisegítő, motorfűrészes kezelő tanfolyamon, 40 fő pedig zöldség- és növénytartósító képzésen.

3. Az életminőség szinten tartása

Az önkormányzat lehetőségei szerint a támogatások odaítélése folyamatos volt.

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1. A családi kötelek erősítése

A gyermekek családban maradása érdekében segítettük a szülők anyagi terheinek a megoldását a közfoglalkoztatásban való részvétellel, szükség esetén segélyekkel.

2. Étkezés biztosítása

A településen a szülők igénybe veszik a 100 %-os és az 50%-os étkezési támogatást.

3. Védelem

A jelzőrendszer tagjai folyamatosan jelzik a beavatkozások szükségességét. 2014-ben 10 gyermek kiemelésére volt szükség szülői elhanyagolás miatt.

4. Szakemberek tájékoztatása

Kétszer volt ruhaszegély az oktatási intézményekben, és 2013-ban, 2014-ben is két alkalommal kaptak a rászoruló családok élelmiszer csomagot a szakemberek jelzéseit is figyelembe véve.

III. A nők esélyegyenlősége

1. Túl az ötvenen is értékes vagyok!

A probléma megoldásában egyelőre nem történt előrelépés.

2. Tájékoztatás, jogi segítségnyújtás

A probléma megoldásában egyelőre nem történt előrelépés.

3. Bölcsőde létesítése

A bölcsőde épülete elkészült, a használatba vétele még nem történt meg, a határidő meghosszabbítása 2015. év végéig szükséges.

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1. Senki se legyen áldozat!

A polgárőr szervezetek és a rendőrség is kiemelt figyelmet fordít az idősebb korosztály biztonságára gyakori járőrözéssel.

2. Szűrőprogramok népszerűsítése

Településünkön évente 3-4 alkalommal rendeztünk egészségnapot ingyenes szűrővizsgálatokkal egybekötve.

3. Az idősek megfelelő tájékoztatása az őket érintő kérdésekben

Az önkormányzati újság és a honlap, a városi tv folyamatosan tájékoztatta az időseket az őket érintő kérdésekről. Szükség esetén szórólapok kiküldése is megtörtént.

4. Aktív nyugdíjas évek

A művelődési központ folyamatosan helyet biztosít a korosztály rendezvényeinek, klubfoglalkozásainak, ki mit tudoknak.

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1. Az elszigeteltség csökkentése fogyatékkal a élők körében

A Megoldás Ház folyamatos és tartalmas programokat és segítséget nyújtott az elmúlt időszakban és jelenleg is nyújt a fogyatékkal élőknek és családjaiknak. Színházi előadásokat, vetélkedőket is rendeztek.

2. A fizikai akadályok megszüntetése

Az önkormányzati épületek új beruházásainál és a felújításoknál is megtörtént az épületek akadálymentesítése.

3. Egészségügyi prevenció a fogyatékkal élők életében

A tanyagondnoki és a Megoldás Ház kisbusza segített a vizsgálatokra eljutásban.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Vásárosnamény Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Vásárosnamény Város képviselő-testülete a felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 73/2016.(VI. 02.) számú határozatával elfogadta.

Melléletek:

- képviselő-testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum : 2016. június 02.

Filep Sándor
polgármester

